

Teadmiste päeval pakkus Otepää vallavalitsus pannkooki

1. septembril alustasid kooliteed nii suured kui ka väikesed koolijärgsed. Traditsiooniliselt pakuti sellel päeval Otepää vallavalitsuse ees suurtele ja väikestele pannkooki.

Lastega mängis ja tantsis printsess Anna Aarendellist. Pannkooke küpsetasid vallavanem ja vallavalitsuse töötajad ning Otepää naisseltsi liikmed.

Pannkoogipäeva toimumisele aitasid kaasa Otepää Naisselts, Otepää Vallavalitsus, Otepää Avatud Noortekeskus, Otepää Naiskodukaitse, Otepää Kultuurikeskus ja Vello Iir.

Täname kõiki, kes olid abiks pannkoogipäeva läbiviimisel!

MONIKA OTROKOVA

JÄRGMINE LEHT JUBA
20. SEPTEMBRIL!

Otepää pälvis kaunima omavalitsuse tiitli

President Toomas Hendrik Ilves andis tänavused kodukaunistamise auhinnad üle 28. augustil Mooste Folgikojas, tunnustades nii Mooste mõisasüdame korda tegijate pühendumust ja tarkust, mis on nõudnud pidevat hoolt ja ettepoole mõtlemist, kuid tulemus on just see, mis teeb paljude meele rõõmsaks ning toob siia Põlvamaale tööd ja inimesi.

"Eesti on viimase kümne aastaga saanud palju enam korda," tõdes president Ilves. "Koduõued, külad või linnad ei ole muutunud pelgalt kaunimaks, vaid kõike seda tehakse palju teadlikumalt, mõeldes elukeskkonnale ja inimestele. Mõeldes sellele kuidas on sõbralikum ning säästlikum elada. Mõeldes tulevikule."

Riigipea tänas kaunimate kodude omanikke, kes on pannud sinna oma töö, mõtte ja südame: "Sest teie teate – parem ja kaunim Eesti algab igaühest meist. See kõik ongi armastusega korda tehtud Eesti."

Samuti tänas ta Eesti kodukaunistamise eestvedajaid ja toetajaid. Otepää autasu ja tänukirja käis vastu võtnud Otepää vallavalitsuse kommunaalteenistuse juhataja Urmas Kuldmaa (pildil).

Tänavused kaunimad kodud Valgamaal on:

perekond Tekkeli Suitsu tootmistalu
Pikasilla külas Põdrala vallas,

lasteaed "Mõmmik" Tõrvas,

kaunim omavalitsus – Otepää linn.

Allikas: www.president.ee,
foto: Timo Arbeiter.

MONIKA OTROKOVA

Otepää nooruse matkal osalesid suured ja väikesed

Otepää vallavalitsuse eestvedamisel toimus 10. septembril I Otepää Nooruse Matk, kus löid kaasa nii suured, kui väikesed. Matka patrooniks oli Jana ja Jaak Mae perekond.

Ürituse peakorraldaja, Otepää vallavalitsuse haridus-kultuuri- ja spordinõuniku Janika Lauri andmetel osales matkal 181 huvilist. Kõige vanim osaleja oli 90-aastane, kõige noorem paarikuune, kõige kaugemalt tulijad olid Tallinnast.

Nooruse matka pikkuseks oli 3,8 km. Matkarada kulges Lipuväljakult Tehvandi hüppetornini ning see läbiti jalgsi, lapsevankrite ja laste jalg-ratastega.

Matka tegi kaasa politsei maskott Lövi Leo. Pärast matka said kõik matkal osalenud tasuta eesti jäätise Balbiino Jätsiautost ning nautida Getter Jaani ja Mikk Pedaja kontserti.

„Matka põhieesmärgiks oli väärtustada lastega peresid ning aktiivset ja tervislikku eluviisi,“ sõnas Janika Laur. „Mul on hea meel, et üritusel osales palju peresid, kus löid kaasa nii lapsed, vanemad kui ka vanavanemad.“

Ürituse koostööpartnerid olid Otepää, Palupera, Sangaste, Puka ja Rõngu vallad, Valgamaa Kultuurkapital, Loodusturism OÜ, Balbiino, Tehvandi Spordikeskus.

Toetasid: Euroopa Liidu Euroopa Sotsiaalfond, Eesti Noorsootöö Keskus, Haridus- ja Teadusministeerium ja Otepää vald. Matk toimus 2016. aasta üle-euroopalise spordinädala raames.

MONIKA OTROKOVA

18. septembril toimub "Otepää 900" raames matk giid Ene Poolandiga

Kogunemine 10.45 keskväljakul. Terviseampsud.

Algus 11.00 - 14.00 (linnamägi, kirik, labürint, liputuba, vana surnuaed, surnuaed, Kalda tn., Virulombi, kesklinn). Oodatud on huvilised meie linnakesest ja kaugemalt.

Ene Pooland alustas giiditööd juba 1976. aastal. Kolleegide sõnul Otepää turismiinfokeskusest teeb ta oma tööd pühendumusega ja sära silmis ning seda nii eesti, vene kui ka soome keeles. Ta oskab Otepääd ning selle ümbrust turistidele huvitavaks ja meeldejäävaks teha.

Riietu vastavalt ilmale, pane jalga mugavad jalatsid ning võta kaasa veepudel ja sõber!

Ene Prants, 5176599

Toetab Otepää Vallavalitsus

AMETLIK INFO

Otepää Vallavolikogus

30.08.2016

- **Otsustati võtta** projektitaotluse „Otepää I kaugküttepiirkonna soojustorustike renoveerimine“ rahuldamisel AS-i Otepää Veevärk aktsiakapitali suurendamiseks **laenu kuni 220 000 eurot** 2017. aastal.
- **Tunnistati** **kehetuks Otepää Vallavolikogu 21. aprilli 2016. a otsus nr 1-4-16** „AS-i Otepää Veevärk poolt võetava laenu tagamine“.

Otepää Vallavalitsuses

01.09.2016

- Määrati Kassiratta külas asuva **Taga-Peebo katastriüksuse** (katastritunnus 63601:003:1590) uueks lähiaadressiks **Tulemäe**.
- Peeti võimalikuks jagada Vana-Otepää külas asuv **Lepikovi katastriüksus** (katastritunnus 63602:001:0182) kaheks katastriüksuseks ning määrata moodustatavate katastriüksuste kohanimed, koha-aadressid ja kasutamise sihtotstarbed vastavalt moodustatud katastriüksuse plaanidele.
- Väljastati **Heino Kübarsepale** projekteerimistingimused Pühajärve külas **Hirnuasaare kinnistul** elamu ehitusprojekti koostamiseks.
- Määrati ühele isikule matusetootus summas 128 eurot.
- Määrati sünnitoetuse esimene osa ühele isikule kogusummas 384 eurot.
- Määrati koduteenus ühele isikule.
- Kinnitati lihthanke „Otepää Kultuurikeskuse heli- ja valgustehnika ostmine“ tulemused. Tunnistati pakkujad Progear OÜ (registrikood 11329950) ja OÜ EW Sound & Light (registrikood 11341201) vastavaks hankedokumentides esitatud kvalifitseerimise tingimustele. Tunnistati pakkujate Progear OÜ ja OÜ EW Sound & Light poolt esitatud pakkumused vastavateks, kuna need vastavad kõikidele hankedokumentides esitatud tingimustele. Lähtudes hankedokumentides esitatud hindamise kriteeriumist tunnustati edukaks pakkumuseks pakkuja OÜ EW Sound & Light poolt esitatud pakkumus summas 53 606,22 eurot ilma käibemaksuta, kui vastavaks tunnustatud pakkumuste hulga madalaima hinnaga pakkumus.
- Moodustati riigihangete läbiviimiseks alaline komisjon koosseisus: 1.1 Mairo Kangro - komisjoni esimees; 1.2 Kalev Laul; 1.3 Janno Sepp; 1.4 Ülle Veeroja.

29.08.2016

- Väljastati Aares **Fjodorovile** projekteerimistingimused Sihva külas **Juusa kinnistul** maakütte ehitusprojekti koostamiseks.
- Väljastati **Andrus Vaule** projekteerimistingimused Otepää vallasiseses linnas **Pühajärve tee 34 kinnistul** üksiklamu ehitusprojekti koostamiseks.
- Väljastati **Merle Tammelale** projekteerimistingimused Otepää külas **Majasoo kinnistul** abihoon ehitusprojekti koostamiseks.
- Väljastati **A-VARAHALDUSE OSAÜHINGULE** ehitusluba Pühajärve külas **Kukemäe kinnistul** ehitise (üksiklamu) püstitamiseks.
- Võeti vastu Otepää külas asuva **Tiku katastriüksuse detailplaneering**.
- Määrati puudega inimese täiendav toetus ühele isikule summas 8,95 eurot.
- Määrati **mittetulundusühingule ABC Arendus** 3. septembril 2016. a toimuva spordiürituse „Meie Liigume II Otepää duatlon / Eesti meistrivõistlused duatlonis 2016“ korraldamiseks toetus summas 150 eurot.
- Moodustati **Otepää Muusikakooli direktori valiku tegeviseks vallavalitsuse komisjon** järgmises koosseisus: 1.1 Kalev Laul – komisjoni esimees; 1.2 Janika Laur; 1.3 Merlin Müür; 1.4 Külliki Pikk; 1.5 Tuuli Vaher.
- Kutsuti AS-i Otepää Veevärk nõukogu liikme kohalt tagasi **Kalev Teder**. Valiti Rein Vikard AS-i Otepää Veevärk nõukogu liikmeks kuni 7. aprillini 2018. a.
- Määrati matusetootus kahele isikule kogusummas 256 eurot.

SÜNNID

Karolin Hansing
Dominic Kungus

10. augustil
24. augustil

Otepääl on plaanis renoveerida kaugküttepiirkonna soojustorustikke

Otepää vallavolikogu otsustas oma 30.augusti istungil võtta kuni 220 000 eurot laenu Otepää kesklinna kaugküttepiirkonna soojustorustike renoveerimiseks. Sihtotstarbelise laenu võtmine on eelduseks toetuse saamiseks KIK-ilt ning sellega suurendatakse AS Otepää Veevärk aktsiakapitali. Laenu on kavas võtta 2017. aastal.

Otepää Veevärgi juhataja Aado Altmetsa sõnul on hetkel Otepää kesklinna soojustorustikest ümber pool heas seisukorras ja pool amortiseerunud, kokku on torustikke üle 3 km. Vanad kütetorustikud põhjustavad suuri soojakadusid

ja rikkeid, eriti külmal ajal.

AS Otepää Veevärk esitas käesoleva aasta kevadel Keskkonnainvesteeringute Keskusele (KIK) projektitaotluse soojustorustike renoveerimiseks, kogu projekti maht on 436 688 eurot, millest omaosalus on 50%. Selleks, et AS Otepää Veevärk saaks projekti ellu viia, on vajalik omaosaluse finantseerimine valla eelarvest. Volikogu otsus võtta laenu soojustorustike renoveerimiseks on eelduseks taotluse rahuldamisele KIK-i poolt.

„Tänases olukorras oli vaja otsustada, kas

renoveerimist vajavad soojustorustikud tehakse korda toetuse abil või tulevikus ainult valla enda vahenditest. Kohalolnutest keegi vastu ei hääletanud ning eelnõu sai vajaliku koosseisu enamuse toetuse.“ märkis Otepää vallavolikogu esimees Siim Kalda.

Volikogu istungil tühistati ka selle aasta aprillis vastuvõetud otsus sama projekti tarbeks Otepää Veevärgi poolt võetava laenu tagamine 300 000 euro ulatuses.

MONIKA OTROKOVA

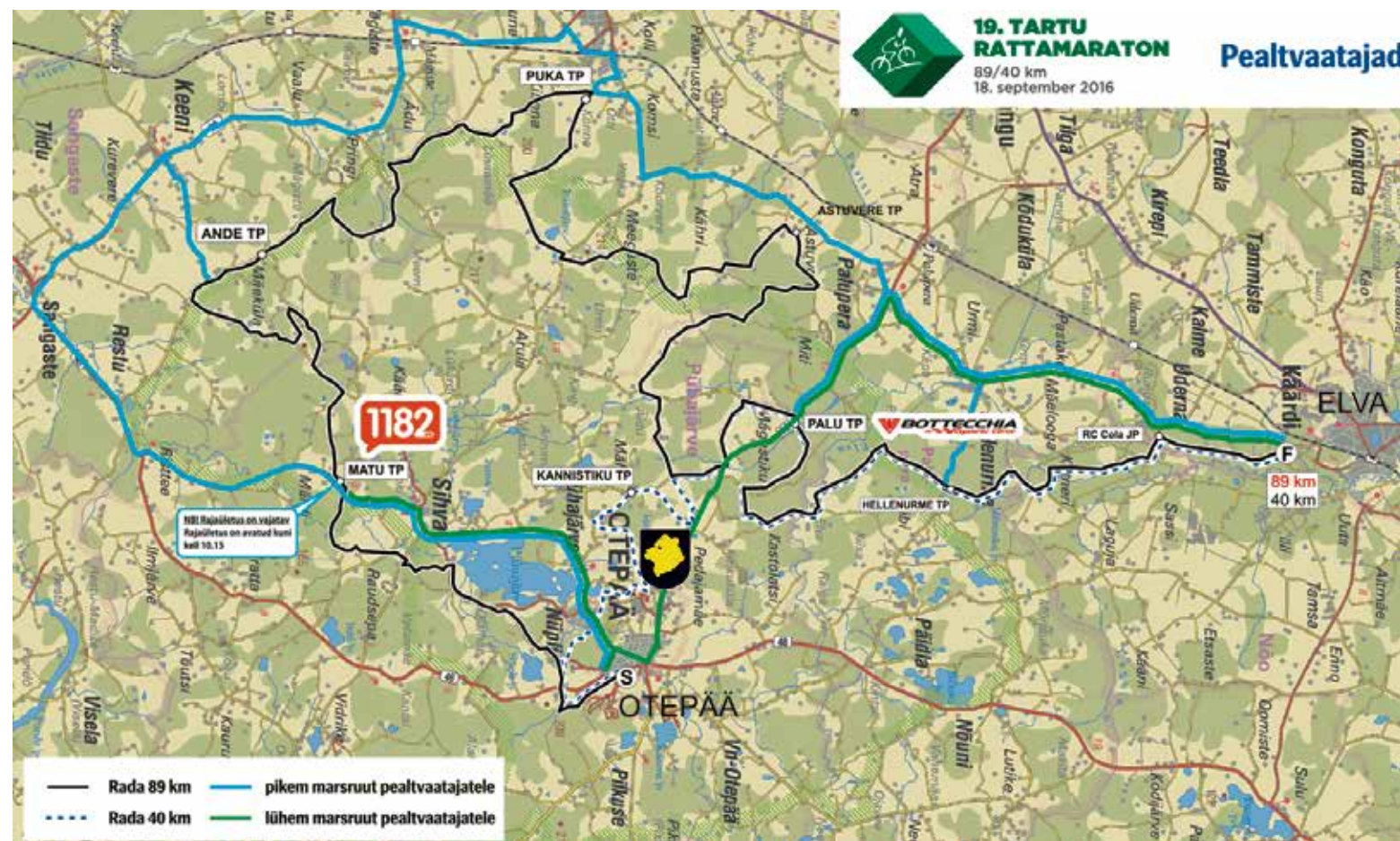
Austuse ja imetlusega Jüri Stepanovist

Oma ema sünniaastapäeval kalmistul jalutades meenutasin kadunud Jüri Stepanovi tegemisi.

Kalmistuaia fassaadi remont, aia ilmastikuvastane katmine katusekividega, talvekiriku ülesehitus, leinamaja ja palju pisemaid tegemisi, mis jäädvustasid Jüri Stepanovi ettevõtmisi kaaskondsete mälu.

Tema ettevõtlikkus ja üüratu tahe panna viimasedki veeringud kodukoha kultuuri ja inimestesse on tähelepanuväärne, hindamatu, aga annab meile ohtralt rõõmu ja silmale ilu.

Surnuaial mõtiskles Maie Niit

Liiklusinfo 18. septembril

Raja alla jäävatel teedel on liiklus 18. septembril vahemikus kell 10.00-18.30 suletud (vaata kaarti - rada märgitud musta joonega). Kohalikel elanikel on hädavajadusel võimaldatud oma kodudele ligipääs rajal pärisuunas liikudes vas-

tavalt liikluskorraldajate märguandele.

Teised piirangud:

Kella 8.00-10.00 on Otepäält transiitliikluse läbisõit raskendatud, kuna tuhanded osalejad liiguvad Otepäele starti.

Otepää-Ilmjärve-Sangaste teel Rattamaratoni

raja ristumisel (Munamäe juures) on liiklus peatatud kell 9.55-10.15 ja 12.55-13.15.

Otepää-Sihva-Sangaste maanteel on rajaga ristumiskohas Matul liiklus häiritud kell 10.20-11.00.

Otepää-Sihva-Kääriku maanteel Otepää aedlinna juures 13.00-13.30 liiklus häiritud.

Taas on jalge all lasteaiate...

2018. aastal saab Eesti Vabariik 100aastaseks. Kui eelmisel õppeaastal oli sellest ajendatult Otepää lasteaias huviorbiidis Eesti lastekirjandus, siis äsja alanud õppeaasta teemaks valisime „Eesti loomad, linnud ja taimed.“

Teema käsitlemisega tegime algust juba teadmispäeval, mil võrukaelte peret külastas kukk ja pähklakesi rõõmustas karu. Kui täpne olla, siis väisas Võrukaela maja lausa aabitsakukk, kes vaatas saalisolijaid direktori peopesalt ning oli lõimitud viimase sõnavõttu.

Direktori jutust jäi kõlama soov, et kallite ja moodsate õppevahendite kõrval märgataks ka teisi ja vahet isegi paremaid õppevahendeid. Olgu nendeks siis porilomp ja liivakast või kivike ja lilleõis. Lisaks tarkuseterade kuulamisele said lapsed aktusel tähti ritta seada, laulumängu mängida ning lõpetuseks ka diskol tantsida.

Pähklakese maja pere külaliseks oli karuott, kes rääkis, mis lapsi uuel õppeaastal ees ootab. Lisaks tutvustas metsaott liigikaaslaste elulaadi. Mömmi laulis lastega paar laulu ning lubas, et hoolimata lähenevast taliuinakust, külastab Pähklakese peatselt veelgi.

Loomi, linde ja taimi, keda uuel õppeaastal avastada, on palju. Soovime, et algav õppeaasta pakuks loodusala põnevust, äratundmisrõõmu ja

uusi teadmisi nii lastele, õpetajatele kui lapsevanematele.

Otepää Lasteaia õppealajuhataja MERIKE ENNOK

Võrukaelad tutvustavad sõna „lasteaed“.

FOTO: MERIKE ENNOK

Tule jalgpalli mängima!
FC Otepää kutsub kõiki poisse ja tüdrukuid alates 4.eluaastast jalgpallitreeningutele!

Treeningud toimuvad Otepääl, Sihval, Savernas, Keenis ja Kuldres!

Täpsem info treeningute kohta kodulehelt - www.fcotevaa.ee või telefonil 5624 2785

HENRIK NORMANNI
USKUMATUD SEIKLUSED NEW YORGIS

Värske Broadway komöödia
Pühineb tõestisündinud lool

01.10 TALLINN LAAGRI CITY KONTSERDIMAJA
11.10 MUSTVEE KULTUURIKESKUS
12.10 KIVIÖLI RAHVAMAJA
13.10 TAPA KULTUURIKODA
14.10 MÄRJAMAA RAHVAMAJA
22.10 KEHRA RAHVAMAJA

26.10 OTEPÄÄ KULTUURIKESKUS
27.10 TARTU ÕLLETARE
08.11 PÕLTSAMAA KULTUURIKESKUS
09.11 KUUSALU RAHVAMAJA
10.11 HALJALA RAHVAMAJA
16.11 KUIIMETSA RAHVAMAJA
Algus kell 19 (Tartus kl 20)

Piletid: Piletilevi, Piletimaailm, Selver, Rimi, Statoil ja kohapeal.
Soodushind: õpilased, tudengid, pensionärid.

Broadwayl 9.-16. jaanuaril 2016 kirja pandud tekst põhineb tõestisündinud lool.

Käesoleva aasta alguse veetis Normann New Yorgis, elades Times Square'il, hotelli Crowne Plaza 46. korrusel, toas number 4637. Pärast äpardusi lennujaamas, kummalisi intsidente lennukis ja konflikte vastuvõtulauas ei oleks ta eales uskunud, et visiit New Yorki saab edasi veel ainult hullemaks minna. Enam ei jäänud muud üle, kui kõik üles kirjutada. Äratundmisrõõmu jagub kõigile, kes ise vähegi maailmas ringi reisinud on. Väikesed liialdused teenivad ainult üht eesmärki – vaatajatel peab lõbus olema!

Lavale astuvad ka mitmed riigijuhid ja avaliku elu tegelased, sest kes oskaks neid veel paremini parodeerida kui mees-nagu-orkester Henrik Normann ise.

26 kevadist etendust tõstsid selle Anne Paluveri lavastuse Piletilevi müügitableti tippu. Publikulodeeris tihti püsti tõustes, mida meil kohtab üsna harva.

Kohustuslik kõigile, kes naljast lugu peavad!

26. oktoobril 2016. kell 19.00 Otepää Kultuurikeskuses

Pilet 14/12 eurot. Sooduspilet kehtib õpilastele, tudengitele ja pensionäridele. Piletid müügil Otepää Turismiinfokeskuses, Piletilevis, Piletimaailmas.

KULTUURIKALENDER

13. septembril kell 18.00 Otepää Gümnaasiumi saalis **vanavanemate päeva** tähistamine. Korraldavad Otepää Muusikakool ja Otepää Kultuurikeskus.

26. oktoobril kell 19.00 Otepää Kultuurikeskuses Komöödiateatri etendus „**Henrik Normanni uskumatud seiklused New Yorgis**“.

Pilet 14/12 eurot. Piletid müügil Otepää Turismiinfokeskuses, Piletilevis ja Piletimaailmas.

SPORDIKALENDER

17. ja 18. septembril toimub Otepääl **Otepää Golfi Maraton 2016**. Tegemist 72 raja mängimisega kahe päeval ja võistlema kvalifitseeruvad mängijad, kelle HCP on kuni 29.

Auhinnad erinevatele võistlusklasside ja erivõistluste võitjatele on vägevad. Võistlusele saab registreeruda maksimaalselt 80 võistlejat. Registreerimise tähtaeg on 15. september kell 20.00 caddiemasteris tel 56200115 või Golfboxis.

18. septembril Otepääl Tehvandi Spordikeskuse staadionil **19. Tartu Rattamaratoni** start. 10.00 89 km start 13.00 40 km start

Tartu SS Kalev ootab

igas vanuses koolinoori kergejõustiku treeningutele.

Trennid toimuvad esmaspäev ja kolmapäev, kell 15-16 (I rühm) ja 15:45-17 (II rühm) ning laupäeval, kell 11-13 Tehvandi staadionil.

Täpsem info: 56 621 859; halliste@msn.com. Toomas Halliste

PÜHAJÄRVE PÕHIKOOLI EELKOOLI lapsevanemate koosolek

toimub neljapäeval, **15. septembril** kell 18.00 koolimajas.

Õpetaja Anneli Teder

PÜHAJÄRVE PÕHIKOOLI LASTEVANEMATE ÜLDKOOSOLEK

toimub teisipäeval, **20. septembril** kell 18.00 koolimaja aulas.

Inglise keele õpe täiskasvanutele.

Alustame 3. okt. 2016.
Info telefonil 5228000.

MTÜ Kappermäe Selts kingib juba neljandat aastat oma piirkonna esimesse klassi astujatele puud.

Tänavu alustasid kooliteed: GUSTAV SIBUL, RASMUS RÄTSEPSO, MATILDA LEOPARD ja URMO KÜNNAPUU (kes oli haige, aga tema puu on pildil). Huvitavat kooliaega teile!

FOTO: PILLE KANGUR

FC Otepää tüdrukute treeningrühm

Seoses suurenenud huviga jalgpalli mängimise vastu naiste ja tüdrukute seas, otsustasime sel sügisel avada eraldi treeningrühma tüdrukutele!

Mängima ootame eelkõige 1.-5. klassi tüdrukuid, kuid proovima võivad tulla ka teised.

Treeningud hakkavad toimuma teisipäeviti ja neljapäeviti kell 17.30-18.30 Aedlinna jalgpalliväljakul. Tüdrukuid asub juhendama treener Lisanne Tamm (tel. 5330 3678).

Esimene kuu on tutvumiskuu ja tasuta – tulge julgelt proovima!

TULE TRENNI

Ootame treeningutele 5-8 aastaseid suusatamishuvilisi lapsi!

Täpsem info treeningute kohta:
Tel: 5125893
info@karupesateam.ee

Tule ja võta sõber ka kaasa - Eesti parim suusaklubi ootab Sind

Treeningud toimuvad 3x nädalas!

<http://facebook.com/karupesateam>
<http://instagram.com/karupesateam/>

AMETLIK INFO

Palupera Volikogu istungil

1. septembril:

• Kehtestati **üldhariduskoolide õpilastele sõidukulude kompenseerimise kord**. <https://www.riigiteataja.ee/akt/406092016001>

• Otsustati korraldada Elva linna, Konguta, Rannu, Rõngu, Palupera ja Puka valla **ühinemislepingu ning selle lisade avalik väljapanek 05.-25.09.2016**. Ühinemislepinguga saab tutvuda Palupera vallavalitsuses, valla raamatukogudes nende tööaegadel ja Palupera valla veebilehel www.palupera.ee.

• Otsustati **osaleda liikmena Mittetulundusühingus Eesti Andmesidevõrk**.

• Otsustati korraldada seoses haldusreformiga **Palupera valla elanike küsitlus 8. ja 11. septembril 2016**.

• Otsustati valida esindajaks Vabariigi Presidendi valimiskogusse volikogu esimees **Vambola Sipelgas**.

• Vallavolikogu luges I korda **Palupera valla eelarvestrateegiat 2017-2021** ja suunas selle avalikustamisele järgnevalt: 13.09-28.09 on valla veebilehel eelarvestrateegia avalikustatud selleks, et dokumendiga tutvunutel oleks võimalus esitada hiljemalt 30. septembril kirjalikke ettepanekuid e-kirja teel: palupera@palupera.ee või vallavalitsusele.

Palupera Vallavalitsuse istungil

5. septembril 2016 otsustati:

• Väljastada **A.T-le** kaebeluba tuletõrje veevõtukohta rajamiseks Neeruti külas.

• Väljastada **Heizung OÜ-le** ehitusluba päikeseelektrijaama ehitamiseks Päidla külas.

• Väljastada **Vesinik OÜ-le** ehitusluba suurkaevu ehitamiseks Urmi külas.

• Anda **ADASTI OÜ-le** luba avaliku orienteerumissürituse „Ööränak“ korraldamiseks 8. ja 9. oktoobril Palupera valla territooriumil.

• Moodustada **komisjonid elanike küsitluse korraldamiseks**, kinnitati komisjonide koosseisud.

• **Määrata uued lähiaadressid:**

Pajomäe 2 - uus lähiaadress **Pajomäe**;

Lülle-Veski 1 - uus lähiaadress **Lülleveski**;

Nõuni sidejaoskond - uus lähiaadress **Vahtra**;

Põdra 2 - uus lähiaadress **Põdra põld**.

• Määrata ja maksta ühekordseid sotsiaaltoetusi:
-koolimineku toetust ühele koolimineva lapse vanemale summas 65 eurot;
-ravi-ja rehabilitatsioonivahendite toetust ühele perele summas 6,25 eurot;
-toimetuleku tagamiseks toetust kahele isikule kogusummas 40 eurot.

SÜNNID

Armin Veemees

19. augustil

Muinastuledeööst päikeseloojangukontserdist ja Valgamaa aaretejahist Nõuni rannas

Laupäeval, 27. augustil kell 20 oodati romantilise hingelaadiga muusikasõpru Nõuni endise koolimaja ranna puhkealale juba traditsiooniks muutunud Muinastuledeöö päikeseloojangukontserdile.

Mõnusat meeleolumuusikat pikitud muhedate lugudega iirlastest ja pillide ajaloost pakkus lõkkestulede kumas liiri muusika sõprade selts. Hämaruses oli märgata ka loojangu taustal tantsivat paari.

Traditsiooniliselt küpsetati pannkooke, millele sai ohtralt perenaiste ja peremehe kaasa toodud moosi peale määrida. Külma Savi talu piim kõrvale, maitset imehea!

Päikeseloojang ja saabuv õhtuhämarus värvis järve salapärase värvilaikudega ja hubisev küünlaleek lisas veelgi romantikat. Siinkohal tahaks öelda suur tänu imelise käega puusculptor Karl Purgale, kes tänuks koolimaja ümber maha võetud puude eest, mis talle töövahendiks anti, vestis nii vahva loojanugumitsemise tooli. Kunagiste koo-

liõpilaste istutatud puu on saanud jälle uue hingamise. Puu ja tooliga seoses tuleb loole jätk...

6. septembril tähistas Valgamaa oma sünnipäeva ning igasse omavalitsusse peideti aardekott ehk mitte küll füüsiliselt, aga õnnitusleht. Seekordne Palupera aare oli vihjete järgi just sellesama tooli vahele pidetud. Suure otsimise peale otsustas võitja kiiremad jalad ning võit läks Nõuni juurtega Sangaste elanikule Maiken Kutsarile. Kingikotti aitasid täita lisaks maakonna kingitustele meie vallas Palupera Põhikool, Ponimaa, OÜ Rasper, Nõuni Metall, Leigo, Nõuni kultuurimaja, Evicon OÜ, Lande Grillikoda, Hellenurme vesiveski, Palu Savi OÜ, Palu Kivi OÜ, ELH Palkehütuse OÜ. Suur tänu Teile – MEIE INIMESED!

MARIKA ja KALEV

Hellenurme lasteaed alustas õppeaastat uue direktoriga

Alates 22. augustist on MTÜ Hellenurme Mõis eralasteaias tööl uus direktor Maarika Vähi.

Ta on lõpetanud Tallinna Pedagoogilise Instituudi, kus omandas kõrghariduse koolieelse pedagoogika ja psühholoogia erialal. Täiendanud on oma teadmisi Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas ärijuhtimise intensiivkursusel. 2014-2015 läbis aastase mänguterapeudi väljaõppekursuse.

Varasemalt on Maarika Vähi töötanud lasteaiaõpetajana Otepää Lasteaias ja Tartu Lasteaias Hellik ning viis aastat juhtinud Otepää Lasteaeda Päiklike. Väärtuslikeks peab ka eraettevõtlusest saadud häid kogemusi.

Maarika sooviks on tihedas koostöös lasteaiapeere ja lapsevanematega luua Hellenurme lasteaia lastele arendav ning turvaline õpi- ja kasvukeskkond, kus väärtustatakse lapse loovust, kuulatakse ja tunnustatakse neid ning omandatakse uusi teadmisi aktiivselt tegutsedes, uurides ja avastades.

Maarika Vähi kontaktandmed: Tel: 7679509, 56628718, e-post: lasteaed@palupera.ee.

Vastuvõtuajad: E 8.00-11.00; N 15.00-17.00, muul ajal eelneval kokkuleppel.

TEADE!

Septembris võtab lasteaed taas vastu uusi lapsi.

**16. septembril
kella 16.00 – 17.30 toimub
Hellenurme lasteaia
avatud uste päev.**

Kõik piirkonna lasteaiaalised lapsed koos vanematega on oodatud majaga tutvuma.

Lapsed saavad meisterdada ja mängida rühmades ning vanematel on hea võimalus lasteaiaelu kohta kõike uurida ja küsida.

HALDUSREFORMI RAHVAKÜSITLUSE TULEMUSED 8. ja 11.09.2016 PALUPERA VALLAS

	Küla	16+ vanuses elanikke	Küsitlusel osalenute arv (% küla 16+ elanikest)	"JAH" Otepää suurvallale (% küsitlusel osalenutest)	"JAH" Elva suurvallale (% küsitlusel osalenutest)
1.	Lutike küla	27	7 (26%)	7 (100%)	0
2.	Makita küla	19	8 (42%)	8 (100%)	0
3.	Neeruti küla	50	15 (30%)	15 (100%)	0
4.	Nõuni küla	185	69* (37%)	67 (99%)	1 (1%)
5.	Päidla küla	73	19 (26%)	13 (68%)	6 (32%)
6.	Räbi küla	62	22 (35%)	13 (59%)	9 (41%)
	Küsitluspunkt Nõunis kokku:	416	140 (37%)	123 (88%)	16 (12%)
7.	Astvere küla	18	12 (67%)	2 (17%)	10 (83%)
8.	Atra küla	34	17 (50%)	0	17 (100%)
9.	Hellenurme küla	137	59 (43%)	1 (2%)	58 (98%)
10.	Miti küla	16	11 (67%)	8 (73%)	3 (27%)
11.	Mäelooga küla	33	15 (45%)	2 (13%)	13 (87%)
12.	Palupera küla	154	74 (48%)	16 (22%)	58 (78%)
13.	Pastaku küla	34	19 (56%)	2 (11%)	17 (89%)
14.	Urmi küla	39	15 (38%)	1 (7%)	14 (93%)
	Küsitluspunkt Hellenurmes kokku:	465	222 (48%)	32 (14%)	190 (86%)
	VALD KOKKU:	881	362 (41%)	155 (43%)	206 (57%)

* - 1 küsitlusleht tunnustati kehtetuks

Palupera vallavolikogu tänab kõiki küsitlusel osalenud vallakodanikke.

KONKURSS

MTÜ Avatud Hellenurme Noortekeskus võtab tööle rändnoorsootöötaja, kes on vähemalt 18aastane ja täidaks abi- ja asendusnoorsootöötaja ülesandeid 5 kohaliku omavalitsuse (töö tegemise koht Otepää, Palupera, Puka, Rõngu ja Sangaste vallad) noortekeskuste heaks. Võimalik ka esialgse tähtajalise töölepingu (november 2016 – aprill 2017) pikendamine kuni sügis 2018.

Kandidaadi eeldatavad tööülesanded:

- Liikudes erinevate KOV vahel asendada vajadusel olemasolevaid noorsootöötajaid (renditöö)
- Aidata ellu viia erinevaid noorsootöö tegevusi (eriline rõhk 5 KOV noorsootööalasele koostööprojektile)
- Noortega suhtlemine, tegevustesse kaasamine
- Noorsootöö koordineerimine, koostöö soodustamine noortekeskuste vahel
- Lapsevanematega suhtlemine
- Tehniline töö ja dokumentatsiooni korrashoid, kaugtöö.

Rändnoorsootöötajal tuleb sageli töötada ka õhtusel ajal ja nädalavahetustel (summeeritud tööaeg) – suur osa nende tööst on seotud mitmesuguste sündmustega koolitundidest vabal ajal. Samuti korraldatakse noortesündmusi just koolivaheaegadel ja suvel. Paljud noortele suunatud tegevused toimuvad vabas õhus.

Soovitud kandidaadile – hea pingetaluvus, huumorimeel, aktiivsus, organiseerimisvõimelisus, usaldusväärsus, enesekindlus, suhtlemisoskus, B-kategooria autojuhiluba ja võimalus kasutada sõiduautot, hea arvuti kasutamise oskus.

Omalt poolt pakume – rutiinivaba tööd, arenemisvõimalust, koolitusi, paindlikku töögraafikut, brutopalka 430-470 eurot.

CV-d ning motivatsioonikirja ootame hiljemalt 26. septembril aadressile terje@palupera.ee. Info Terje Korss, 5174740.

Palupera kool – 240

*Ühe väikse pargi ääres,
asub üks kollane maja.
Seal käia igapäev vaja,
sest seal on ju koolimaja.
Selles majas on palju ruumi,
käib seal nii väikseid kui suuri.
Kõik nad teavad, et õppida on vaja.
Selleks ongi ju koolimaja!
/ Kris Käos 3. klassi õpilane aastal 2006 /*

Iga inimese elu on nii või teisiti seotud kooliga: kes õpib, kes õpetab, kes saadab lapsi kooli, kes meenutab koolis oldud aega.

Sobivat hetke mõtisklemaks oma kooli mineviku, oleviku ja tuleviku üle aga polegi kui juubelisünnipäev.

PALUPERA KOOL on 240 aastat tegutsenud haridusasutusena, andes oma õpilastele ja kogukonnale läbi aegade tänu suurepärasele õpetajatele prima hariduse ning kasvatuse astumaks ellu.

Õpetajatele suurim tänu tehtu eest on õpilaste hea ja edukas käekäik pärast Palupera kooli lõpetamist. Oskus tulla toime edaspidises elus olles aus, väärtustades ennast ja inimesi enda ümber.

Eri aegadel on Palupera kool kandnud erinevaid nimesid: Palupera kool (1776 – 3 klassi), Palupera Algkool (1934 – 6 klassi), Palupera Mittetäielik Keskkool (1944 – 1949), Palupera 7. kl. Kool (1949 – 1962), Palupera 8. kl. Kool (1962 – 1988), Palupera 9. kl. Kool (1988 – 1991), Palupera Põhikool (al. 1992).

Palupera koolile pani aluse 1765. aastal koolipatent, mis nõudis igasse mõisasse ja kihelkonda kooli asutamist. Olemasolevate andmete põhjal alustas kool tegevust 20. novembril 1766. Koolide katsumisel 1786. aastal töötas Otepää kihelkonnas 12 kooli, nende hulgas ka Palupera (Oesce-Veski). Vana koolimaja asus valla idaserval Otepää vallast poole kilomeetri kaugusel. 1930. aastal arutab kooli hoolekogu koolimaja halba olukorda, peetakse vajalikuks ehitada uus koolihoone. 1932. aastal kuulutab Otepää jaoskonna arsti kontrollakt koolihoone kasutuskõlbulmatuks. Pärast pikki vaidlusi anti tollase põllutööstustegevuse poolt 1933. aastal tasuta vallale Palupera härrastemaja koolimajaks. 17. septembril peeti avamispidu ja alates sellest ajast toimub selles kaunis mõisamajas õppetöö.

Palupera võib uhkust tunda, et üks esimesi kutselisi õpetajaid Ignatsi Jaak on pärit Palu-

2009. aastal sai koolihoone uue valtsitud tsinkplekk katusekatte. VALJU ALOELI foto.

pera mõisast. Ajaloolase Sulev Vahtre uurimustööst selgub, et Palupera mõisnik Franz von Rennenkampf on pöördunud kohtu poole kaebusega endine mõisa pärisori tagasi saata mõisas. Taotlus lükati tagasi, kuigi 1734. aastal kordab sama nõudmist paruni leskproua Maria Sophia. Vaid ülihea iseloomustust pastor Sutorilt päästab Eesti ühe esimese kutselise õpetaja Ignatsi Jaagu mõisa küüsis. Ignatsi Jaak tõestab Rootsi kuningale, et ka maarahvale tasub anda haridust.

Läbi aegade on Palupera koolis töötanud koolmeistrid, keda austatakse ja mäletatakse vilistlaste ja kaasteeliste poolt sõbralike, heatahtlike, kes andsid edasi oma suurepäraseid teadmisi õpilastele. Vilistlased täheldavad oma koolimälestustes väga tihti imeliselt head ja armast Palupera kooli õhus. Kooliõhustiku kujundajad on koolitõetajad. Meenutagem tänutundes legendaarseid koolmeistreid: Leida Miks, Johannes Miks, Alide Sirol, Helju Karu, Ove Karu, Leo Tulev, Hilja Teder, Mai Ernesaks.

Praeguseni tegusad õpetajad Liivia Suu, Elga-Elviine Juus, Helgi Kiis, Harri Teder, Laine Uibo, Maire Lemberg, Aivo Kivila, Nikolai Repän, Kuno Rätsep, Kai Kivipõld,

Maie Juhanson, Ellen Peik, Anne Raudsaar ning koolitõetajad Meeta Oun, Meeta Unt, Mare Allev, Olga Tõrik ja Genadi Tõrik. Tänu neile kullateradega inimestele on püsinud Palupera kool. Aitäh teile ja sügav kummardus tehtu eest Palupera mail!

Täna saad kooli edukalt toimida tänu õpetajate ja kogukonna heale mõistvale koostööle.

Suurim tänu Sulle, armas vilistlane abi ja toe eest: Kalev Lõhmus, Jaan Sild, Sirje Kasemets, Evi Lõoke, Mai Treial, Lembit Lõhmus, Artur Lõhmus, Heli Lõhmus, Ellen Lõhmus, Mart Kriit, Kristiina Jors, Kaja Loka, Kaido Loka, Raim Kroonberg, Peeter Kroonberg, Aile Viks, Rein Tiimann, Ilvar Sarapson, Andrus Kahr, Kalle Kiisler, Avo Kiisler, Rein Kiisler, Hanna-Liisa Tamm, Kaisa Loka, Krista Loka.

Aitäh Palupera kooli hoidmisel ja tema arengule kaasaitamise eest: Vambola Sipelgas, Terje Korss, Ermo Kruuse, Maia Sarapson, Evelyn Uemaa, Merike Terve, Heli Elbison, Elsa Komlev, Riivo Keskküla, Vello Randla, Valju Aloel, Liina Tamm, Kalle Raja, Ene-Mall Vernik-Tuubel, Mae Juske, Anu Narits.

Täna saad kooli edukalt toimida tänu õpetajate ja kogukonna heale mõistvale koostööle.

Täna kõik õpilasi ja nende vanemaid, õpetajaid: Tiina Aarna, Margit Aigro, Reet Allak, Triin Arak, Malika Ilisson, Relika Kalbus, Kaire Kompu, Külli Laidva, Kairit Leesalu, Raul Lehismets, Heli Lõhmus, Valdis Meos, Tiit Rohtla, Urve Sarv, Arvet Silk, Liina Tamm, Riina Tark, Taimur Treier, Marika Viks, Leelo Suidt, Priit Loide ja töötajaid Irina Gergalo, Aivar Moorits, Toomas Mändmets, Leelo Reha, Ene Tamm, Helju Voolaid ja Maire Voolaid. Täna teid head kolleegid, et kujundate 240-aastase väärrika ajaloo Palupera kooli olevikku ja tulevikku! Tänu ühisele ausale, loovale koostööle ja rõõmsameelsusele kestab Palupera kool veel kaua!

Elagu Palupera kool!

Palupera põhikooli direktor SVETLANA VARIKU

Nendel piltidel on lühikokkuvõte Palupera kooli tegemistest viimasel õppeaastal.

Kool mõisas või mõis koolis ...?

Palupera koolist rääkides ei saa juba 83 aastat üle ega ümber Palupera mõisast, sest alates 1933. aasta 17. septembrist töötab kool Palupera mõisa peahoones.

Palupera mõis on väga vana mõis. Esimene kirjalik mainimine pärineb 1582. aastast ja on tolleaegse Tartumaa staarostkonna poolaegne inventari loetelu.

Mõisnike nimekirja läbi ajaloo on Paluperas üsna pikk. Mõned olid neist omanikud, mõned riigimõisast kasusaajad, kes said mõisa enda kasutusse erinevate teenete eest. Mitmed neist ei elanud Paluperas ja pole teada, kas nad siin kunagi üldse käisid. Sellise kiire omanike muutmise tõttu pole ka mõnedest teada muud, kui nimi, aeg, millal Palupera neile kuulus, ja maa ning inventari suurus.

Kuid on ka erandeid, neid, kellest teame lugusid.

Esimesed teadaolevad mõisnikud olid Dückeriid. Tänu Friedrich Dückerile on Lundi Ülikooli raamatukogus säilinud Daniel Hermann albumis 14. augustist 1583. aastast märges Paluperast. Nimelt on sealses kirjutises säilinud pooleldi ladina, pooleldi eestikeelne sissekanne „Cum Dies louat, Tunc Mamees Hebbese lotap“, mis eesti keeles tähendab „Kui päev jõuab, siis maamees hobuse joodab“. Meil, praegustele mõisas toimetajatele on meeldiv teada, et siiski üle 400 aasta tagasi leidis Paluperas Rootsi soost mõisnik, kes meie keele vastu mingitki huvi üles näitas, sest isegi mitusada aastat hiljem väitsid sakslastest mõisnikud, et eesti keeles ei saa üldse kirjutada, kuna see meenutavat lihtsalt plädinat.

Peale põhjasaõda, kui mõisnikeks olid Fersenid, toimus järjekordne revideerimine, milleks kutsuti Rõngu peale tollase mõisavalitseja Tobbi ka eestlastest mõisa kubjas Segge Peep, kilter Chriska Andres ja õigusemõistja Hanso Andres, et nad annaksid kinnitust mõisa hetkeolukorrast. Äkki elab mõni revideerimisega seoses ajalooürikutesse läinud mehe järglane veel praegugi Palupera kandis!?

Huvitav lugu on teada ka Palupera mõisa omanikust Franz Wilhelm von Rennenkampffist (mõisa omanikud 1723-1786). Nimelt pöördus mõisnik Rennenkampff 1727. aastal kohtusse ja nõudis tagasi oma pärisorja Ignatsi Jaaku, kes teada olevalt oli üks kuulsamaid Bengt Gottfried Forseliuse seminari õpilasi, lausa Rootsi kuningale oma lugemis-kirjutamisoskust demonstree- rimas käinud mees ning hilisem Kambja koolmeister. Kambjalaste õnneks kohus mõisniku esimest ja ka teist 1734. aastal esitatud taotlust ei rahuldanud. Ning Igantsi Jaak jäi endiselt väikese kambjalasi koolitama.

Üks mõisnikest oli ka hilisema mõisakasutajatega sarnase ameti peal – nimelt suurtükiväelane, kindral Johann Gustav Rosen (Rosenid olid mõisaomanikeks 1795-1818) oli mõnda aega junkrukooli ülemaks ehk seega koolipapa. Nagu tänapäeval nii ka sel ajal panid õpilased oma õpetajatele hüüdnimesid. Roseni hüüdnimeks olivat olnud Lehis. Nime tuletasid koolipoisid oma direktori välimusest, sest Rosen oli pikk ja kõhn, väga pikkade jäsematega mees. Tema silmad olid väga helesinised ning hallid juuksed hoidsid salguti ümber pea turri. Üldse olevat ta oma välimusega meenutanud puud.

Ilmselt kõige tähtsamad mõisnikud praeguse kooli seisukohast olid 1818-1870 mõisa omanikeks olnud Bruiningkid. Nende ehitatud on praegune mõisa peahoone, kus kool töötab ja rajatud hoone ümber olev park. Bruiningkide suguvõsa oli väidetavalt väga eestimeelne, toetas eesti talupoegade elu parandamist ja vabakssaamist. Kohalikele talupoegadele jäid nad aastateiks meelde, isegi veel 1907. aastal saatis talumees Wiraku Märt ajalehte Meie Aastasada kirjutise, milles ta pikalt kirjeldas oma käiku Tartusse Raadi kalmistule, kus ta juhuslikult sattus ka Bruiningkide hauale.

Kirjutisest pärineb järgmine lõik: „Kas te teade: üits Bruiningk, Karl parun, oli inimese armastaja ja mede sõber, ta oli – kui mitte esimene, sõs kindamaste üits esimestest, kes oma mõiside pääl,

Pildil vasakult Magnus Mattias Fuchsi järeltulija Dagmar Jankovski, Palupera põhikooli direktor Svetlana Variku, Manfred Jankovski (Dagmari abikaasa), Palupera vallavolikogu esimees Vambola Sipelgas, Palupera vallavanem Terje Korss Palupera mõisapargis 16. juunil 2012. aastal.

VALJU ALOELI foto

Penujan ja Palupäran talud mede inimestele väega odawe innage ära müüs. [J] Kas nüüd mõni täab üelte, kudas om Bruiningkide Eesti surmuia peale saanu ja kas puhkab ka Penuja ja Paluperä Karl parun Bruiningk siin? Ku ta siin puhkab, sõs tääs ometegi Penuja ja Paluperä mehe mõnikord temä awwa manu tulla, tääs mõni tõine muu wanat-moodu, miusugune inimene siin mütsikese maha wõtta, peaateme jäät ja mõtele: Siin makkab üits kallis inimene ja mede rahwa äätegija.“

Eelviimane mõisnik oli Magnus Mattias Fuchs, kes ostis mõisa Bruiningkilt 1870. aastal. Fuchsil oli kahe naisega kokku 19 last ja tema järeltulija proua Dagmar Jankovski koos oma abikaasa

Manfred Jankovskiga on ka ainukesed Palupera mõisnike järeltulijate ilmselt pikas nimekirjas, kes on meie praegust koolimaja ja enda esivanemate endist kodu külastanud ning kellega koolil on sidemed.

Kirjutises on kasutatud fakte Evelyn Uuemaa koostatud raamatust „Palupera piirkonna ajaloo“ ja 05.05.2016 Maaletes ilmunud Mati Naruski artiklist „Koolile elatud elud“.

REET ALLAK

Palupera põhikooli õppealajuhataja/huvijuht

Mereteadlaste kasvulavaks!

2016. aasta on kuulutatud mereaastaks. Palupera kooli- pere 4.-9. klasside õpilased käisid 2. septembril Tallinnas projekti „Mereteadlaste kasvulavaks!“ raames õppepäeval.

Kõigepealt sõitsime merel purjelaevaga „Kajamoor“. Kapten rääkis purjelaevast, meremehe tööst vanasti ja praegu.

Saime teada, et purjelaeva nimi tähendab tuulema trolli ja pärineb vana-skandinaavia mütoloogiast. Tore oli see, et meie õpilaste hulgas oli ka tüdruk Kaisa. Algul oli purjelaeval päris külm ja lained suured. Tekkis päris tunne, mida tähendab olla merel. Soovijad said purjeid üles tõmmata ja ka rooliratast keerata. Oli põnev! Meie seiklus kestis kaks tundi. Kuidas oldi vanasti purjelaevaga merel mitmeid kuid – jääb tänapäeval mõistatuseks.

Edasi siirdusime tutvuma jäälõhkujaga „Suure Tõll“. Läbisime giidide juhendamisel õppeprogrammi jäälõhkujaga ajaloost ja iseseisvalt koostöömängu orienteerumaks jäälõhkujal ning laeva terminoloogias. Meid saatsid väga vahvad giidid, aitäh neile! Järgmiseks läksime Lennusadamasse, kus väljapanekud olid kolmel tasandil. Öhu-, veepinna- ja veetalune tasand, mis tegi näituste vaatamise eriti huvitavaks.

Õppepäev lõppes Pirita rannas, kus tervitas meid vahuste lainetega meri. Oli mõnusalt soe

ja väga ilus. Asusime meeskondadega täitma töölehti mere kohta. Korjasime kaasa kive, et kodus kirjutada leitud kivide kohta jutukesed ja korraldada näitus. Bussis oli väike viktoriin õppepäeval toimunu kohta. Kiiremad said mere- teemalised meened.

Päev õnnestus, sest lahkusime täis positiiv- seid emotsioone ja uusi teadmisi merega seondu- va kohta. Loodan, et ka järgnevad projekti-tege- vused on sama huvitavad või veelgi huvitavamad.

Täna õpetajaid, kes olid meiega selle pika ja põneva päeva!

CAROLIIS MIKS
Palupera põhikool, 8. klass

FOTO: REET ALLAK

Keeleoskus aitab leida uusi sõpru

12.-15. maini toimus keelekümbulusprojekt Palupera põhikooli ja Kohtla-Järve Tammiku põhikooli õpilaste vahel. Projekti esimeses pooles külastasid Palupera kooli 11 Tammiku kooli õpilast koos õpetajaga ning sügisel lähevad Palupera lapsed vastukülaskäigule. Projekti eripäraks on pikkus – 4 päeva ja elamine peredes.

Ootusärevuses olid mõlema kooli lapsed ning ka vastuvõtavad pered, sest sellist keeleoskuse „kontrolli“ polnud kumbki pool varem teinud. Hirmu jätkus aga ainult paariks esimeseks tunniks, juba järgmiseks hommikuks olid lapsed kenasti segunenud. Nende nelja päeva jooksul elasime koos läbi palju põnevat. Reedel tutvustasime külalistele oma kooli ning õppisime koos neljas tunnis: eesti keele tunnis koostasime jutukese, laulmises laulsime eestlaste populaarsemaid laule, bioloogia uurisime elu pargis ja tiigis, lisaks joonistasime ning sportisime. Elva seikluspargis võtsid kõik oma julguse kokku ning üle järve sõideti sajaprotsendiliselt. Pillimuuseumis oli peale pillide muudki nostalgiat tekitavat, vanade telefonide riikli ees seisti pikalt. Hellenurme vesiveskis sõtkus külaline Maša meie jaoks leivataigna, millest igäüks omanäolise leiva voolis. Kolisev, mürisev ning lõhnav veski oli lastele huvitav.

Järvemuuseumis alustasime parvesõiduga Võrtsjärvel. Tuul ning vastulained tegid järvelt tagasituleku päris märjaks, kuid põnevaks. Muuseumi väljapanekud olid väga atraktiivsed ning kuna külaliste hulgas oli palju kirglikke kalamehi, oli neil ka palju küsimusi. Muuseumikülastus lõppes ehtsa kalapüüdmise koolitusega. Kalaõnn soosis seekord tüdrukuid, kaks poissi aga pidid leppima märgade pükstega.

Enne ärasõitu pühapäeva hommikul käisime Vellaveres GPS-seadmetega tutvumas ning mängisime orienteerumismängu. Seejärel oligi külalistel aeg koju tagasi sõita.

Kõik neli päeva veetsime väga sõbralikus keskkonnas. Temperamentsed vene noored ei lasknud ühelgi eestlasel nurka norutama jääda. Linnalastel oli maal väga huvitav. Kuigi lapsed olid väga erinevas vanuses (6.-9. klass), mõjusime me koos ühise seltskonnana. Töökeeleks oli eesti keel ning tõlget oli vaja üksikutele juhtudel, õpetaja abi ei vajatud. Eriti tore oli kuulata, kuidas vene noored omaval- hel eesti keeles rääkisid.

Loodan, et see kohtumine võttis ära hirmu vene keelt kõnelevate inimeste ees nii lastel kui ka lastevanematel. Loodan, et lapsed veendusid, et keel pole õppeaine, vaid ka vahend uute ja toredate sõprade leidmiseks.

RIINA-MERIKE KOEMETS,
Palupera põhikooli vene keele õpetaja

Ikka taeva poole

Tabasin end taoliselt mõttelt kui meenutasin Palupera koolis toimuvast tunnivälisest õpilastega tehtavast nn. teadustööst. Mõistagi on tegevus maine ja sugugi mitte ainult taevavaatlustele suunatud. Kuid siiski...

Juba aastaid külastavad Palupera kooli õpilased kord õppeaastas Tartu Tähetorni, samuti on Tartu Tähetorni teadurid ka Paluperas käinud, kaasas teleskoop ja vahendid töötubade läbiviimiseks. Huvitav ja arendav kogu kooliperele.

2009. aasta sügisel liitus kool ülemaailmse keskkonnaprogrammiga GLOBE. Selle programmi peasuunaks on küll atmosfäärivaatlused ja tulemuste edastamine ülemaailmsesse andmebaasi, mida kasutavad ka NASA ja NOAA teadlased, rääkimata tuhandete koolide õpilastest ja õpetajatest üle maakera, kuid nimetatud programmi vahendusel on kool saanud hulgaliselt mõõtevahendeid ja kemikaale ka teisteks keskkonnauuringuteks. Nii oleme koos õpilastega osalenud üleriigilises tahmaprogrammis ja õhusaaste mõõtmise projektides. Meil on kemikaalid veeanalüüside tegemiseks. Oma mõõdetud tulemusi on õpilased kasutanud uurimistööde kirjutamisel. Keskkonnateemaliste uurimis-

töödega oleme osalenud riiklikul õpilaste uurimistööde konkursil, esinenud ettekannetega õpilaskonverentsidel Rakkes ja Valgas. Osalemine Tark Youtuber 2016 konkursil oli samuti seotud rõõmsameelse teaduse tegemisega.

Meie tegevust on märgatud ja tunnustatud. GLOBE peakontor USAs on saatnud tunnuskirju ja väljastanud sertifikaadi, mis tõendab meie poolt kogutud andmete usaldusväärsust. GLOBE 20. aastapäeva puhul olid GLOBE õpetajad palutud vastuvõtule USA Eesti saatkonda.

Põrutavalt põnev teade tuli alles nädal tagasi, kus kuuale Eesti GLOBE koolile saatis USA saatkond kutse osaleda USA astronaudi Doug Wheelock'i loengul ning sellele järgneval diskussioonil ja vastuvõtul USA saadiku residentsis. Kohtumisel osalevad allakirjutanu ja 9. klassi õpilane Kaisa Kesa.

Ei jõuaks kõigega tegeleda ilma kolleegide ja kooli juhtkonna, ministeeriumi ja erinevate kõrgkoolide ja sihtasutuste toetuseta ja abita. Ja poleks abistki kasu kui poleks tarmukaid, nutikaid, uudishimulikke ja ettevõtlikke õpilasi. Aitäh ja õnnitlused kõigile!

ARVET SILK
Palupera Põhikooli õpetaja

Eesti keele alased tege- mised Palupera koolis

Minul kui eesti keele ja kirjanduse õpetajal oli eelmisel õppeaastal palju seiklusi Palupera õpilastega. Sai käidud olümpiaadil, välitlusturniiril ja luuletamas. Lisaks olid veel koolisisesed põnevad tegemised. Kõige atraktiivsem ja väljakutsesitavam õpilastele oli kindlasti Eesti Vabariigi Presidendi poolt korraldatud välitlusturniir „Anname sõna tulevikule“.

See kõik algas nii:

„Eesti ajalugu tõestab, et sõnal on jõud ja vaimul vägi. Me vajame rohkem rahumeelseid ja sisulisi välitlusi, argumenteeritud otsuseid ja teadlikke valikuid. Teineteise peale pahandades ja ainult kritiseerides me mõistlike lahendusteni ei jõua,“ kutsus Eesti Vabariigi president üles 8.-12. klasside õpilasi osalema välitlusturniiril, mille eelvoorud toimusid neljas erinevas Eestimaa paigas.

Ka meie, Palupera põhikooli üheksanda klassi õpilased otsustasime sellest osa võtta. Veebruari keskel hakkasime välja selgitama, kes meie hulgast võiks välitlusele osaleda. Kuna meil kellelgi välitluskogemust polnud, siis läksime kõigepealt argumenteerimiskooli, mis oli korraldatud Eesti Välitlusseltsi poolt J. Poska gümnaasiumis 27. veebruaril.

Koolitusele minnes ei teadnud me välitluse reegleid ega põhimõtteid ja olime nagu külma vette visatud. Kõigepealt tutvustati meile üsna põhjalikult välitlusreegleid ja sellele järgnes proovivälitlus, kus pidi väitlema nii jaatava kui ka eitava poole peal. Proovivälitlus tekitas kõigis õpilastes vastakaid tundeid ja nad tahtsid korduvalt koolitusest lahkuda, kuid õpetaja veenis nad ümber.

Presidendi välitlusturniirile eelnes põhjalik ettevalmistus koolis, mis hõlmas endas väikest proovivälitlust klassis, kaasuse koostamist ja konsulteerimist asjatundjaga. Lisatööd tuli teha ka kodus.

Meie võtsime osa välitlusturniirist Nõo Põhikoolis ja väitlesime teemal „Kas internetis anonüümselt kommenteerimine tuleks keelata?“.

Kuigi me märkimisväärset tulemust ei saavutanud, saime ühe positiivse kogemuse võrra rikkamaks ja palju uusi teadmisi.

Lisaks kogemustele ja teadmistele saame nüüd uhkusega imetleda presidendi poolt allkirjastatud nimealist tänukirja.

10. juunil said välitlusturniiril „Anname sõna tulevikule!“ osalejad, juhendajad ja korraldajad kokku Kadrioru lossi roosiaias, et panna toredale üritusele korralik punkt. Kuna turniirist võtsid osa ka Palupera kooli kolm õpilast, siis said ka nemad selle suursündmuse osaliseks.

President Toomas Hendrik Ilves rõhutas oma kõnes seda, et noored peaksid olema eeskujuks täiskasvanutele, kuidas esitada oma argumente rahulikult ja kedagi solvamata. Välitlusturniiril osalenud õpilased on nüüd kindlasti kogemuse võrra rikkamad ja oskavad olla eeskujuks neile, kes argumenteerida ei oska.

Teine kogemusterikas üritus oli kindlasti maakondlik luuletuste võistlusegmine „Luuleprõmm“, mis toimus 22. aprillil Valgas Tiina Loomemajas ning millest võtsid osa ka Palupera põhikooli kolm õpilast: Gretten Gelis Vesso, Tuuli-Maria Tamm ja Maivi Laane.

Luuleprõmmutamise tähendab seda, et autorid saavad võimaluse lugeda enda kirjutatud luuletusi.

Meeldiv üllatus oli see, et kõik meie koolist osalenud õpilased pääsesid lõppvooru. Gretten-Gelist tunnustati Jaan Malini luulekoguga „Meile“. Tuuli-Maria, Maivi ja teised osalejad said aukirjad koos kingitusega.

Žürii esimees oligi luuletaja Jaan Malin, kes üllatas võistluse lõpus võistlejaid ja pealtvaatajaid oma omapäraste luuletuste ja emotsionaalsete hääletuste lugemisega.

AVE RIIVIK ja
GRETten GELIS VESSO,
9. klass 2015/2016 õppeaastal

KAIRIT LEESALU,
eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Esmamuljed Palupera koolist

Igal koolil on oma nägu ja eripära ning uued inimesed märkavad seda kindlasti, sest kauaaegsed olijad on juba harjunud ja lapsed, kes kogu aeg siin õppinud, ei teagi, kuidas mujal on. Nii nagu inimesedki, jätavad ka kohad ja koolid esmamuljeid. Järgnevalt mõned meenutused Palupera kooli endistelt ja praegustelt õpilastelt ja õpetajatelt, kes on tulnud teistest koolidest.

Mulle meeldib see, et Palupera koolis on palju rohkem üritusi, kui minu eelmises koolis ja kui õpilased esinevad, siis arvestatakse nende soovide ja eripäraga, õpetajad ei suru oma tahmist ja mõtet peale.

KELLI, 6. klass

Mina tulin Viimsi Keskkoolist Paluperra. Mis oli teistmoodi?

Kool oli väiksem ja kõik teadsid kõik!

Õpetajal oli aega kõigi jaoks!

Parem kontroll õpilaste üle.

Nii õpetajate kui kaasõpilaste sõbralik suhtlemine ja hoolivus kaalsate suhtes.

Mis kõige tähtsam, mina sain kohe alguses tunde, nagu oleksin seal koolis juba väiksest peale käinud. :)

ALICE ANDRESSOO, 2011. a lõpetanu

Ma sattusin Palupera kooli üsna ootamatult ja keset kooliaastat. Alanud oli teine veerand ja kohe esimese päeva õhtul oli koolis ka pannkoogipidu. Sellel peol ootas mind ees üsna mitu üllatust.

Esiteks, lapsed, keda ma veel ei tundnudki, olid mul kohe sabas ja „pommitasid“ küsimustega. Nii mõnigi õpilane tuli ka kallistama, mis oli veel eriti suureks üllatuseks. Pidu oli üles ehitatud nii, et alguses olid spordivõistlused ja seejärel ühine söömine. Võtsin ka ise võistlustest osa ja seal sain aru, et selles koolis ei ole nn klassivaimu, vaid on koolivaim. See tähendab seda, et õpilased ja ka õpetajad on alati kooli eest väljas ja kõike tehakse ühiselt. Selle vaimuse mõistmine täienes iga järgneva koolipäevaga.

Palupera koolis korraldatakse vähe klassiekskursioone, sest on täiesti tavapärase, et väljasõitudele minnakse kogu kooliga. Kuna kool võtab osa paljust projektidest, siis on neid väljasõite päris palju.

Lähinädalatel olin jõudnud ka järeldusele, et väikeses klassis tundi anda on ikka palju mugavam ja meeldivam kui 20+ õpilasega klassis. Iga õpilane saab tähelepanu ja ennast ei peagi tükkideks tõmbama.

Ei saa ka salata, et need mõnusad puitaknad ja -põrandad annavad positiivsele esmamuljele mõne lisapunkti.

Eesti keele ja kirjanduse õpetaja KAIRIT LEESALU

Minu esimene kohtumine Palupera kooliga oli selle aasta juulis. Olin äsja kandideerinud mõisakooli klassiõpetaja ametikohale. Saanud kandideerimisel jaatava vastuse, otsustasin enne kooliaasta algust külastada uut töökohta. Minu elukoht ja töö on aastaid seotud Valgamaaga. Palupera koolimajas ei olnud ma varem käinud. Paluperas olid mõisapäevad ja selle raames mitmed toredad üritused. Kasutasin head võimalust esmakohutumiseks kooliga.

Mind võtsid vastu värske värvi järele lõhnav maja ja meeldivalt sõbralikud inimesed. Ajaloõpetaja Urve tegi minule ja mu poja perele väikese ekskursiooni majas ja pargis. Väike mõisamaja hakkas kohe meeldima. Olen ise sündinud ja kasvanud üles ilusas Võrumaa mõisas. Seetõttu on mõisamajad mulle eriti südamelähedased. Praegu pean veel siin sopilises hoones „orienteeruma“, et leida kiiresti üles õige ruum. Küll kohanen, lohutavad kolleegid! Toredat sünnipäeva, hea Palupera kool!

1. klassi õpetaja TIINA AARNA

Teadlaste Öö Festival 2016 Palupera Põhikoolis

Meie moto on “Ülmest reaalsuseks”.

See, mis oli ulme tuna, on reaalsus täna. Ja see, mis tundub ulmelisena praegu, võib realiseeruda tulevikus. Muidugi tänu teadusele!

Palupera Põhikool osaleb Teadlaste Öö Festivalil teist aastat.

Sel aastal on meil kavas järgmised üritused:

Esmaspäev, 26.09

*Mis on nutilinnak?

Joonistusvõistlus “Palupera Nuticity”.

Juhendaja õp Marika Viks.

*Taimur Treieri “Robootikatuba”

*AHHAA programmi “TeadusBOOST ja punaseks” tegevused. Juhendajad Arvet Silk, Külli Laidva, Valdis Meos, Tiitu Rohtla.

Teisipäev, 27.09

*Psühhoobuss Palupera koolis:

9.25 – 10.10 “Hariduslik teadusteater” kogu kooliperele

järgneb “Ajulabor” 6.- 9. klassi õpilastele

*AHHAA programmi “TeadusBOOST ja punaseks” tegevused. Juhendajad Valdis Meos, Tiitu Rohtla.

Kolmapäev, 28.09

*Legendide lammutamine.

Legendide, müütide(nt Haapsalu Valge Daam, miraažid, halonähtused, UFO-d, selgeltnägmise jms) lavastamine ja ettekandmine õpilaste poolt. Eksperdid selgitavad nähtusi teaduse vaatevinklist.

*AHHAA programmi “TeadusBOOST ja punaseks” tegevused. Juhendajad Arvet Silk, Külli Laidva, Valdis Meos, Tiitu Rohtla.

Neljapäev, 29.09

Päevateema “Õhk ja rõhk”.

*AHHAA programmi “TeadusBOOST ja punaseks” tegevused: laboratoorsed tööd, teaduskatsed, töötoad. Juhendajad Arvet Silk, Külli Laidva, Valdis Meos, Tiitu Rohtla.

Reede, 30.09

NB! Reedesed tegevused alates 12.00-st on avatud ka teistele huvilistele.

Töötubades ja võistlusmängul osalejate arv on piiratud, vajalik eelregistreerimine hiljemalt kolmapäevaks, 28. septembriks e-posti aadressil: svetlana.variku@palupk.edu.ee.

* 9.25- 10.00 ja 10.20-10.55 Varjuteatri töötoad Palupera kooli õpilastele. Töötubasid viib läbi Mairi Tikerpalu (Impro-teater IMPEERIUM).

* 12.00-14.00 Parimad “TeadusBOOST ja punaseks” tegevused ning verdtarretav “Frankensteini töötuba”. Juhendajad Arvet Silk, Külli Laidva, Valdis Meos, Tiitu Rohtla.

*19.00-20.15 Närvekõditav meeskondlik võistlusmäng Palupera pargis ja selle ümbruses. Paneme proovile teadmised, osavuse, kiiruse, ja julguse!

Eelregistreerunud 4-5liikmelistel meeskondadel palume kohal olla hiljemalt 18.45. Kaasa võtta taskulamp.

*20.30-22.00 Ulmedisco. DJ Artur Lõhmus.

Disco on kooliperele tasuta. Külalistele sissepääs **2 eurot**.

Ees on ootamas nädal täis teadust, põnevust, uudishimu!

TIITU ROHTLA,
Palupera Põhikooli TÖF-i tiimi liige

Õpilaste loovtööd

Kuidas Palupera oma nime sai

Elas kord palumetsas uudishimulik tüdruk. Ta tahtis väga teada, kus on metsa lõpp ehk peraots. Tüdruk pakkis oma kotti lillepärja, toitu ja jooki, ronis härja selga ning asus tee. Teele kohtas ta musta rüütli, kes oli väga nälgane. Tütarlaps andis talle veidi toitu ja tänulik rüütel palus endaga kaasa tulla. Nad rändasid koos edasi ja õhtul heitsid ka koos puhkama.

Palumetsa peraotsas elav kuri nõid teadis, kuhu sõbrad teel olid. Ta käskis oma alamatel tüdruk kinni võtta. Hommikul ärkas must rüütel üles ja avastas, et tüdrukut pole enam. Ta nägi suuri jalajälgi, hüppas oma hobuse selga ja ratsutas mööda leitud jälgi tüdrukut otsima.

Tüdruk aga teadis, kuidas nõiast lahti saada. Ta võttis kotist pärja ning toppis nõiale pähe. Nõid ei kannatanud ilu ja suri.

Lõpuks jõudis ka rüütel tüdruku juurde. Neiu imestas, miks must rüütel äkki hoopis valge on. Mees rääkis, et nõidus murti ja temast sai nüüd valge rüütel.

Loss, kus oli elanud nõid, asuski palumetsa lõpus ehk peraotsas. Rüütel ja tüdruk abiellusid ning asusid sinna lossi elama ja panid kohale nimeks Palupera.

TIIU-TRIIN TAMM, 4. klass,
2013/2014 õ.-a.

Murueide tütar

Paluperas elas kord üks mõisahärra, kellel ei olnud naist ega lapsi. Ühel päeval läks mõisahärra mets hirvi jahtima. Ta leidis ühe nutva tüdruku, kelle nimi oli Mari. Tüdruk ütles, et ta on vaene ja tal ei ole kodu. Parun otsustas tüdruku kaasa võtta.

Mõisahärra oli kaaslase üle väga rõõmus, aga imestas, miks neiu juuksed on rohekat värvi. Samuti olid juuksed hommikuti kastemärjad ja kuuma ilmaga koltusid veidi. Kuid härra ei küsinud midagi, sest Mari oli ilus ja toimekas.

Ühel päeval palus parun Mari kätt. Määrati kindlaks pulmapäev. Kuid parun kartis, et kõik hakkavad tema pruudi üle roheliste juuste pärast naerma ja ta saatis kulleriga pealinna teate, et Palupera parun palub palukarva parukat parunessile.

Kolm päeva enne pulmi oli parukas kohal. Pulmapäeval sisenes mõisa saali roheliste juustega naine ja küsis: „Kus mu üleannetu tütar on?“

Rahvast käis kahin läbi, sest siseneja oli murueit, kes ei tundnud õnneks oma punast parukat kandvat tütart ära ja läks minema.

Pärast seda muutusid Mari rohelised juuksed punaseks ja nad elasid mõisahärraga õnnelikult elu lõpuni.

Aga paruni telegrammitekst sai kuulsaks, sest seda kasutasid näitlejaks õppivad noored oma kõnetundides keeleharjutusena.

TRIINU KULL, Palupera põhikooli
5. klass

Jutt sai ergutusauhinna üleriigilisel 24. Sten Roosi muinasjutuvõistlusel.

RISTSÕNA

Palupera mõis

Paremale:

3. Oma nime on saanud see Palupera pargi puudel kasvav kaitsealune samblik selle järgi, et ta välimus meenutab kopsu.

6. See puu on Palupera pargis arvukuselt esikohal. Öitseb juulis. Hea mee- ja ravimtaim.

7. Kaitsealune sabakonnaline, koeb Palupera mõisa tiikides.

9. Kõrge korstnaga hoone Palupera mõisakompleksis.

Alla:

1. Linnud, keda mõisa ajal linnumajas kasvatati.

2. Lendav imetaja, keda võib kohata Palupera pargis hämaratel suveõhtutel.

3. Üks faasanite looduslikest vaenlastest. Ta on ainus taliuinakut tegev koerlane. On Eestisse sisse toodud 1950. aastatel.

4. Palupera mõisnik, kelle ajal ehitati praegune mõisa peahoone (1860. aastatel).

5. Faasan kuulub kanaliste seltsi: emaslinad on faasanikana ja isaslinad faasani....

8. Palupera pargis kasvav punaste lihakate marikäbide mürgine okaspuu.

Erika Vähi “Sõbrad”

Kaidur Kesa “Mina ise”

Muinasjutt mõisast

Ühes mõisas elas üks tore pere. Tegelikult oli see mõis maha jäetud, aga üks pere lihtsalt kolis sisse. Nad said seal väga hästi hakkama. Selles peres oli isa, ema, tütar, poeg. Nad kõik olid väga toredad, lahked ja abivalmid.

Ühel päeval leidsid nad haldjarahva. Nemadki olid väga abivalmid. Nende mõisas elasid igasugused haldjad: Tuli, Päike, Kivi, Loodus, Lumi, Jää, Õhk, Täht, Kuu, Vesi, Välg, Liiv ja Vikerkaar. See haldjarahvas asus ühe väga paksu puu sees.

Aga kui Tuli sai aru, et nende rahvas on avastatud, läks ta paanikasse. Ta hakkas täitsa põlema nagu õige tuli. Päike ja Vesi püüdsid teda maha jahutada kuna Päike ja Vesi said ainsana tema üle võimu, aga ainult seekord ei saanud. Tuli läks paanikasse, et Välgul sai mõõt täis ja läks ise tule kallale! Lõpuks sai Välg hakkama. Tuli rahunes, ainult Veel, Liival ja Õhul oli palju tööd, sest Tuli oli jooksnud nii, et tulejutt oli taga. Tuld aitas kustutada ka pere. Nad tõid sörmkübaraga vett.

Haldjarahvas ja pere jäid sõpradeks. Mõlemad olid üksteisele teene võlgu.

ROOSI RAUDSEPP
3. klass, 2015/2016 õppeaastal

Ma näen, kuidas linnud lendavad,
Kuidas lehed puudelt langevad.
Talvel lumi kuhjub hange,
Külmast mu käsi kange.
Ma näen, kuidas meri uhub.
Uhub kaldasse merelt kõik,
Kuni kirjas mul viimane lõik.

MAIVI LAANE, 9. klass

Sügis karbis

Sügisel on lehed maas
ümber koolimaja taas.

Korjan lehti krips ja krops,
panen karpi nips ja naps.

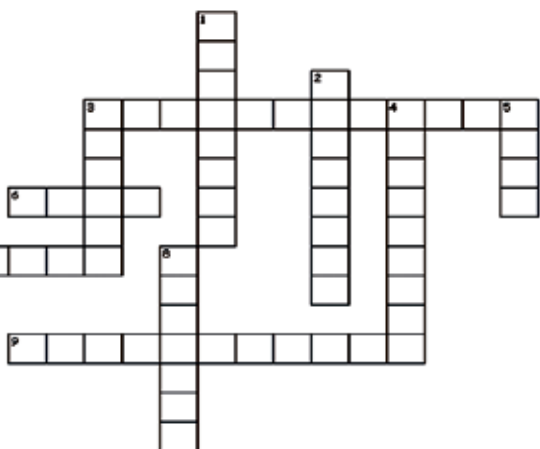
Lehesadu tuulega
puud nüüd tühjaks tuulega.

Lehesõda pidama
hunnikusse hüppama.

Sügis karpi minema
aasta pärast tulema.

MARTTI MIKS
3. klass õppeaastal 2015/2016

Elva Linnaraamatukogu lasteosakonna luulekonkursilt “Sügis kapis” 1. koht

Triinu Kull “Värviline konnamaailm”

Haiku „Hommik“

Taevas sinised
pilved mängisid kulli
HOMMIK ON ILUS

KAIDUR KESA, 5. klassi õpilane
2015/2016 õppeaastal

Iuuletus Cinquain

EESTIMAA
Ilus lahe
kasvatab särab liigub
ministeerium europolitika politsei piirivalve
KODUMAA

CRISTO TEDER,
4.klassi õpilane 2013/14

Mati ja Malle metsamarjad

Mäger Matile maitsevad Mõisaküla mustikad, Muraste maasikad, Mõntu murakad. Mägratüdruk Malle maitseb Matsi maasikaid, Mooste mustikaid, Meremäe murakaid. Matile meenub Matsalu metsamarjade maitse. Mmmmm. Mõnistes meeldib mõlemale mägralapsele mudas mõnuleda, maiustada makaronidega. Mati mängib Mallega Massiarus malet. Mägrad Malle-Mati meenutasid malet mängides Mõisaküla, Muraste, Mõntu, Matsi, Mooste, Misso, Meremäe, Matsalu metsade maitsevaid metsamarju.

ERGO VÄHI
3. klassi õpilane 2015/2016 õppeaastal

Ühinemisteemalised arutelukohtumised

12. - 20. septembrini toimuvad arutelukohtumised Elva linnas, Konguta, Palupera, Puka, Rannu ja Rõngu vallas toimuvad järgmistel aegadel:

12.09. 2016 kell 18.00 Hellenurme Rahvamaja (Hellenurme küla, Palupera vald)

14.09. 2016 kell 18.00 Konguta kooli aula (Annikoru tee 7, Annikoru küla)

15.09. 2016 kell 18.00 Rannu Rahvamaja (Elva tee 7, Rannu)

16.09. 2016 kell 18.00 Puka Rahvamaja (Kesk tn 47, Puka)

19.09. 2016 kell 19.00 Elva Raekoja saal (Kesk tn 32, Elva)

20.09. 2016 kell 18.30 Rõngu Rahvamaja (Valga mnt 12, Rõngu)

Kohal kõikide ühinevate omavalitsuste esindajad, võimalik küsida küsimusi ja teha ettepanekuid!

Olete oodatud!

Kooli algus Aakres

Aakre Lasteaed-Algkoolis algas kooliaasta 1. septembril kell 11.00 nagu alati. Esimene koolipäev oli see Rico Krillile. Tema klassijuhatajaks on 1. ja 2. liitklassi õpetaja Eda Luht. Aktusel kõlasid rõõmsad laulud ja värske koolipoiss sai kätte oma esimese kooliraamatu – aabitsa. Peale aktust sõime kõik koos vahukooretorti ja lapsed läksid oma esimesse klassijuhatajatundi, kus sai oma koolikoti uusi raamatuid ja töövihikuid täis toppida. Oli tore esimene koolipäev!

Järgmisel päeval sõitsime kogu koolipere ja lasteaiavanemate lastega Võrtsjärve äärde Järvemuuseumi kalade ja veetaimedega tutvuma. Lastele oli muuseumis mitmeid huvitavaid tegevusi: puslede kokkupanek, kalade tutvustamine akvaariumides ja veetaimede uurimine järve kaldal, temaatiline meisterdamine ning pildiviktooriin. Päev lõppes põneva parvesõiduga.

Alati on aga kõige parem on kuulata lapsi, mida nemad ise matkast arvavad.

Kertu-Ly: Seal oli kilpkonn, kes ujus ja siis suur kala, mida me üleval vaatasime. Kala nime ma ei mäleta. Kalad olid ka akvaariumis. Ma korjasin taimi, aga need kadusid ära. Sõitsime parvega, sõita oli väga lahe. Nägin parti, ta ujus, läks vette ja tuli välja, läks jälle vette ja tuli välja.

Frida-Johanna: Kõige rohkem meeldisid kalad

ja taimed. Ahven, koger, linask, angerjas ja säga olid akvaariumis, nad ujusid. Valge säga oli väga ilus, ühte silma tal ei olnud, ta kakles teise kalaga. Täimedest jäi meelde hundinui ja penikeel. Käisime vees ja korjasime neid taimi. Ma istusin kivi peal. Käisime ka praamiga sõitmas. Nägin parti ja kuidas kalamees püüdis kala ja kuidas üks onu sõitis paadiga.

Indrek: Oli ekskursioon. Meelde jäi, et seal oli kalu. Ma pole päris kindel, mis kalad need olid.

Raimond: Seda angerjat vaatasin, ta oli nii pikk. Hästi suurt kala nägin. Ja ka krabi, ta oli taeva värvi. Laevaga sai sõita, me sõime sõidu ajal. Laeva juhtis üks onu, ta juhtis rooliga.

Laura: Kalad olid vee sees. Seal oli angerjaid ja emakala. Läksime jalutama õue, otsisime veetaimi. Triinu leidis sisaliku, siis nägime konni, konnake läks Triinu jala peale. Käisime veel laevaga sõitmas. Siis nägime ühte linnukest, tema nimi oli tuttpütt. Ta läks vahepeal vee alla ja siis tuli jälle üles.

Heleri: Mulle jäi meelde kui me panime ahvena puslet kokku. Seal oli hästi suur kala – säga. Miks

Aakre Lasteaed-Algkooli 1.-2. liitklass ja klassijuhataja Eda Luht.

need väikesed kalad pidid tema juures olema, ta ei tahtnud ju väikeseid kalu süüa, ta tahtis hoopis kröbinaid. Muuseum oli nii lahe! Ja need taimed – vesiroos, oaleht, särjesilm!

Lapsed rääkisid veel ja veel. Ja õpetaja Kaia pani kõik kirja. Oli õpetlik ja huvitav päev!

Täname matka rahastamise eest SA Keskkonnainvesteeringute Keskust.

Ilusat kooliaasta algust kõigile!

Aakre õpetajad

Puka valla lahtised kergejõustikuvõistlused

28. august 2016

9-12aastased TÜDRUKUD	
60 m JOOKS	9,2
Carmen Rääk	9,2
KAUGUSHÜPE	
Carmen Rääk	4,20
PALLIVISE	
Käroli Kõvask	28,80
9-12aastased POISID	
KAUGUSHÜPE	
Taivo Muusikus	3,84
PALLIVISE	
Karl Kattel	33,94
60 m JOOKS	9,6
Karl Kattel	9,6
13-15 a TÜDRUKUD	
ODAVISE	
Kelly-Anete Koik	29,82
KAUGUSHÜPE	
Kadi Kertu Elias	4,49
100 m JOOKS	14,0
Kaia Taba	14,0
KUULITÕUGE	
Kelly-Anete Koik	8,36
800 m jooks	2,41,0
Birgit Kasela	2,41,0
13-15 a POISID	
KAUGUSHÜPE	
Kristo Luht	5,00
ODAVISE	
Kristo Luht	42,09
KUULITÕUGE	
Kristo Luht	11,30
100 m JOOKS	13,2
Kristo Luht	13,2
800 m jooks	2,52,9
Tanel Muusikus	2,52,9
16-18 a NEIUD	
800 m JOOKS	
Keit Mariet Jürgens	3,00,4
100 m JOOKS	15,2
Meriliis Kukk	15,2
KUULITÕUGE	
Marcella Liiv	12,48
ODAVISE	
Marcella Liiv	48,75
KETTAHEIDE	
Linda Balodis	26,83
KAUGUSHÜPE	
Sirli Pikker	4,02
16-18 a NOORMEHED	
KETTAHEIDE	
Karel Tilga	50,14
100 m JOOKS	12,1
Janar Keit Jaakson	12,1
KAUGUSHÜPE	
Janar Keit Jaakson	5,43
KUULITÕUGE	
Karel Tilga	16,73
ODAVISE	
Karel Tilga	52,31
19-34 a NAISED	

KETTAHEIDE	
Aive Vonk	22,98
800 m JOOKS	2,53,8
Kadiliis Kuiv	2,53,8
100 m JOOKS	
Triin Kahr	15,4
KUULITÕUGE	
Aive Vonk	9,70
ODAVISE	
Aive Vonk	28,95
KAUGUSHÜPE	
Aive Vonk	4,24
19- 39 aastat MEHED	
KUULITÕUGE	
Antti Ojams	9,00
1500 m JOOKS	
Viljar Vallimäe	4,40,6
100 m JOOKS	
Viljar Vallimäe	13,2
KAUGUSHÜPE	
Riivo Niilik	5,52
ODAVISE	
Mario Pinka	56,65
KETTAHEIDE	
Antti Ojams	29,30
35 ja vanemad NAISED	
KAUGUSHÜPE	
Kaire Elias	3,40
100 m JOOKS	
Margit Lõhmus	16,3
800 m JOOKS	
Margit Lõhmus	2,52,5
ODAVISE	
Kristi Nagla	27,97
KETTAHEIDE	
Kristi Nagla	24,80
KUULITÕUGE	
Kristi Nagla	8,38
40 ja vanemad MEHED	
KAUGUSHÜPE	
Kalmer Elias	4,96
KUULITÕUGE	
Andrus Looskari	10,90
1500 m JOOKS	
Janek Kasela	5,41,3
100 m jooks	
Kalmer Elias	13,4
KETTAHEIDE	
Andrus Looskari	28,52
ODAVISE	
Andrei Avald	38,06
Kuni 8aastased tüdrukud	
KAUGUSHÜPE	
Sigrid Kattel	2,64
PALLIVISE	
Elisabet Härm	11,68
60 m JOOKS	
Sigrid Kattel	12,4
Kuni 8aastased poisid	
KAUGUSHÜPE	
Andreas Looskari	2,94
PALLIVISE	
Andreas Looskari	23,27
60 m JOOKS	
Andreas Looskari	11,2

Puka rahvamajas
17. septembril kell 19

Näidend kogu
perele

Õnneväravad

Lavastaja Anita
Pavlova

Folkitantsurühm ja
näitering „ATINA“

Pilet 2 €

AAKRE KOOLI
285. aastapäev
ja vilistlaste pidu
8. oktoobril 2016

Kallid vilistlased, endised õpetajad, töötajad ja õpilased! Saame kokku laupäeval, 8. oktoobril ja meenutame möödunud kooliaastaid!

PÄEVAKAVA:

- ☛ Kell 14.00 koolimaja on avatud, algab osavõtjate registreerimine
- ☛ Kell 15.00 ringkäigud koolimajas
- ☛ Kell 17.00 kontsert-aktus kooli võimlas
- ☛ Aktusele järgneb VILISTLASÕFTU ansambli ja kohvikuga koolimajas.

Palun andke oma osalemisest märku kooli telefonil 769 3386 või kooli FB lehel. Osavõttutasu 15 eurot (sisaldab meenet ja ansambli) palume üle kanda Puka Vallavalitsuse kontole EE441010202000580004 hiljemalt 01.10.2016, selgitus „Aakre kokkutulek“, lisada nimi ja lõpetamise aasta. Tasuda saab ka kokkutuleku päeval sularahas kohapeal.

Tule ise ja kutsu ka klassikaaslased kaasa!

REŽISSÖÖR THOMAS VINTERBERG

alla 12.a keelatud

SINA VALID OMA PEREKONNA

KOMMUUN

TRINE DYRHOLM · ULRICH THOMSEN · HELENE REINGAARD NEUMANN
MARTHA SOFIE WALLSTRÖM HANSEN · LARS RANTHE · FARES FARES
MAGNUS MILLANG · ANNE GRV HENNINGSEN · JULIE AGNETE VANG

Puka rahvamajas 21.09.2016
kell 18:00 Pilet 3€, soodus 2€

HENNA JA
VISUALISEERIMINE
22.september 2016
algus kell 17:00
Puka noortekeskuses
Juhendaja Kertu Reva
Tasuta!

Europe Liik
Euroopa Sõprususfond

Eesti tuleviku heaks

entk
Eesti Noortekeskuste Liit

Haridus- ja
Teadusministeerium

AMETLIK INFO

Puka Vallavolikogus

19. augustil

- Kinnitati võõrandamisele kuuluvale varale alghinnad ning otsustati korraldada enampakkumine veebikeskkonnas www.osta.ee.
- Helme Vallavolikogu 21. juuni 2016 otsusega nr 11 tegi Helme Vallavolikogu Puka Vallavolikogule ettepaneku algatada piiride muutmise menetlus eesmärgiga anda 2017. a kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamisel jõustuva haldusterritoriaalse korralduse muutmise käigus Soontaga küla üle Puka valla koosseisust Helme, Hummulu, Põdrala valla ja Tõrva linna ühinemisel moodustatava valla koosseisu. Samasisulise sooviga allkirjadega avaldus laekus ka Soontaga küla elanikelt. Vallavolikogu oli seisukohal, et piiride muutmiseks nõusoleku andmine on ennatlik, sest haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuse piiride muutmise kaasneva elanike arvamuse väljaselgitamiseks ei ole viidud läbi elanike küsitlust.
- Viirpalu & Pojad OÜ (asutamisel) esitas maavanemale kinnisasja omandamise loa taotluse Valga maakonnas Puka vallas Kähri külas asuva Koorvere Rein kinnistu (registriosa number 196540, katastritunnus 60802:003:0540) kohta. Vallavolikogu on seisukohal, et eelpoolnimetatud kinnistu üleandmine taotlejale ei ole vastuolus kohaliku omavalitsuse avalike huvidega ning ei takista Puka vallavalitsusel seadusega antud ülesannete täitmist.
- Kinnitati Puka Vallavolikogu ja komisjonide 2016. aasta II poolaasta tööplaan.
- Toimus mittetulunduslikuks tegevuseks toetuse andmise korra esimene lugemine.

6. septembril

- Esindajaks Vabariigi Presidendi valimiskogusse valiti volikogu esimees Aleksander Sven Esse.
- Toimus arutelu Elva linna, Konguta, Rannu, Rõngu, Palupera ja Puka valla ühinemislepingu projekti ja selle lisade üle ning otsustati dokumentide avalik väljapanek korraldada 05. - 25.09.2016. Ühinemislepinguga saab tutvuda Puka vallavalitsuses ja valla raamatukogudes nende tööaegadel ning Puka valla veebilehel www.puka.ee.
- Kinnitati Puka valla 2016. aasta I lisaeelarve mahus 15 000,- eurot.
- Kehtestati Puka Vallavalitsuse struktuur, teenistuskohade koosseis ja põhipalga vahemik.

Käesoleva aasta 6. juulil sõlmis Puka Vesi OÜ töövõtulepingu Puka aleviku I etapi vee- ja kanalisatsioonisüsteemide projekteerimiseks ja ehitustööde teostamiseks korraldatud riigihanke käigus edukaks tunnistatud pakkuja AS-ga TREV-2 Grupp, lepinguline tööde maksumus on 385 932,75 eurot.

Tööde käigus projekteeritakse ja ehitatakse Puka alevikus ca 2100 meetrit veetorustikke ja ca 2600 meetrit kanalisatsioonitorustikke. Projektiga on hõlmatud osaliselt Jaama, Kesk, Bruno Jungi, Valla, Uus ja Koidu tänavad ning Võru maantee.

Käesoleval hetkel on alustatud möödistus- ja projekteerimistöödega. Ehitustöödega alustamine on planeeritud käesoleva aasta oktoobris. Tööd kavandatakse lõpetada 2017. aasta kevadel.

Projekti tegevusi toetab 80% ulatuses Keskkonnainvesteeringute Keskus, omaosaluse katab töövõtulepingu sõlminud Puka Vesi OÜ (kuulub 100% Puka Vallale).

Meie sisemine ilu

Sügis meie ümber lokkab ja vohab. Looduses on värvide pillerkaar ja õhus on tunda järjekordset vana minemise ja uue tulemise eelmängu. Aastaringi igavikuline rutiin, mis on samas alati ka kordumatu oma iidsetes tulemistes. Looja on näppinud äppi „sügis“ ning sõrm sügeleb juba valgelegi vajutama, aga pisut ehk ikka vara veel. Las sügis lokata!

Meie loodus ja ka meie elud on täis sisemist ja välimist ilu. Oska vaid seda leida ja taha seda ka näha! Ehk ongi see erinevate välise ja sisese ilude nägemine ja avastamine Eesti Elu õnnelikuks tegemise kuldvõtmeke?! Et siis leiame endis ja teistes ilu ja laseme rõõmutundel end hellitada ja ravid. Rõõm ja ilu on vaimu ja keha tugevaim ravim. Kes on endas vaatamata elu kulule ja olevatele oludele (või siis just tänu sellele!) sellise rõõmu- ja positiivsuse lähte leidnud, see ongi just see õnnelik inimene!

Selline on see lähim õnn, mis inimesel kätte saada võimalik on ilma, et taevatagusele või surmajärgsele tinglikule õnnekuhjale lootaks. Kasutagem siis kõik seda õnne lähedust iseendas ja elu meie ümber muutub hulga ilusamaks!

Haldusreformi kirsasammud tulevad üha lähemale. Tuleb üles leida kõigi ilusate ilude ühisosa, mis meie kodukantides ja inimestes peidus on. See ühisilude peab hoitud ja hooldatud saama ka uues ühinenud vallas. Ja seda ilu meis ja meie ümber jätkub. Meil on me maaliline loodus ja meil on me kordumatud inimesed. Juba need kaks ilu on tilgad, mis täidaksid suure mere. Aga ilu ja rõõmustamisväärsust on meie ümber ja sees palju-palju rohkem. Hakkame siis koos seda leidma ja otsima!

Kui leivad ühel või teisel moel ühte halduskappi saavad pandud, siis on vaja hakata elama ja töötama

nii, et meie ilu- ja rõõmulaekad saaks avatud nii omadele kui ka võõrastele. Ilu ei saa ometi vaka all hoida! Meie ühine keskus, asulad ja külad peavad saama ka visuaalses mõttes uue värske ilme. Ühes stiilis- ja värviküllased kujundused, haljastuskunsti võimalused, valgusmängud, purskkaevud ja haljasalad on see, mille rohkuse poole püüelda. Kaunid disainitud bussiootepaviljonid, külade tähistused, postkastid jne.

Kindlasti hästi palju ja hästi kaua öitsevad värviküllaseid lilleseadeid eripärase kujundusega „pot-tides“ üle valla jne. Ilu on see, mis alati ära tasub. Ilus ümbrus teeb ka inimese kaunimaks nii seest kui väljast. Miljöö ja ruum kujundavad ka inimeste tuju, iseloomu ja olemist.

Haldusreformiga peab kaasnema ka ilu invasioon ja kaunite kunstide tänavatele-külateedele

tulemine.

Sangaste vald on alustanud koostööd nende eesmärkide saavutamiseks Tartu Kõrgema Kunstikooliga ning ehk mõne ja pärast näeme ka esimesi käegakatsutavaid tulemusi vallapildis. Eesmärgiks meie avaliku ruumi ilu ja kunsti juurde tuua ja kaunist avatud ruumi enda ümber luua. Kaasame sellesse loovasse ringi ühise asja ajamiseks ka need head liitumispartnerid, kes siis lõpuks tegeliku ühinemise ette võtavad.

Ilu eest ja ilu nimel jõulise positiivsusega läbi sügise ja talve ihuliste ja hingeliste kevadetele vastu!

Elu on ilus ja Ilu on elus!

KAIDO TAMBERG, Sangaste vallavanem

Veel Sangaste vallaga seotud suurmeestest

15.01.2016 ilmus Otepää Teatajas vaheleht tähistamaks August Gailiti 125. sünniaastapäeva. Aga see pole tegelikult käesoleva aasta kohta kaugeltki kõik. Nimelt on veel kahel üldtuntud ja Sangaste vallaga seotud kirjanikul juubeliaastad:

1) Richard Roht (12.04.1891 – 22.08.1950) oli Sangaste vallas Lossikülas talunik aastatel 1928 – 1930; tema sünnist möödub tänavu 125 aastat;

2) Eduard Suursepp (Grossschmidt) (27.04/15.04.1896 – 19.07.1975) elas Sangaste vallas Lossikülas 1934-1944 ja uuesti peale vabanemist alates 1949, tema sünnist möödub 120 aastat. Kirjanik on maetud Sangaste kalmistule.

Järgnevalt tahaksingi meenutada lugejatele neid omaaegseid kirjanikke, keda võib-olla mõned eakamad valla elanikud veel mäletavad? Kui tunnete, et olete unustanud kunagi loetud raamatud või tahate omakandimeeste kohta rohkem teada, pöörduge Sangaste ja Keeni Raamatukogudesse, kus saate nende looduga uuesti tutvuda.

Richard Johannes Roht

Sündis 12. aprillil 1891. aastal Võrumaal, Kanepi kihelkonnas Kõlleste vallas, Karaski külas Tinno talus. Õppis Karaski, Kanepi, Võru, Tartu ja Valga koolides. Elas kirjanduslikke katsetusi tehes Tartus, Peterburis ja Helsingis; läbis ohvitserikursused, osales I Maailmasõjas ja Vabadussõjas. Tegutses kirjanikuna Berliinis, Tartus ja Tallinnas. Asus rajama asunikutalu Sangastes, sellega seotud vekslivõltsimine viis 1930-1932 vangi. Hiljem tegutses kirjanikuna Tallinnas, kus 22.08.1950. aastal suri ja maeti Metsakalmistule.

Esimesed teosed hakkasid ilmuma 1913. aastast alates, 1928. aastast hakkas ta kirjutama ka lastele. Nagu täiskasvanutele kirjutatud proosast, on ka lastejuttudest mõjuvaim see osa, kus teemaks loodus ja loomad. (<http://lib.werro>).

[ee/index.php/richard-roht](http://index.php/richard-roht))

Eesti Ilukirjanduse Andmebaasi sõnul on tema teoseid 190 (vt. <http://ilukirjandus.ee/autor/richard-roht/>), neist Sangaste ja Keeni Raamatukogudes on kättesaadavad loomajutud „Laaned ja veed“, „Jutte loomadest“, „Jäneste pulmad“, noortejutt (linnalapsed maal) „Suvised rõõmud“, romaanid „Nauding“, „Ummiktänav“, „Verioja mõis“, „Elutee“.

Eduard Grossschmidt (1938 eestindas nime ja uus nimi on Suursepp)

Sündis 15. aprillil (uue kalendri järgi 27.04) 1896. a Rõngu vallas Raigaste külas kooliõpetaja ja kirjamehe (luuletaja, näitekirjaniku) Otto Grossschmidt ja ilukirjanduse tõlkija Liina Grossschmidt pojana, kes osalesid aktiivselt kultuurielus, mh Rõngu Parnassi kirjandusringi tegevuses. <http://www.rongu.ee/?page=54>

Õppis Tartu linnakoolis ja H.Treffneri gümnaasiumis. 1914. aastal astus sõjaväkke ja 1916 lõpetas Oranienbaumi sõjakooli lipnikuna. Oli sõja käigus sakslaste käes sõjavangis ning hiljem Punaarmees. Vabadussõjast võttis ta osa alguses rooduülemana, hiljem pataljoniülemana. Sõja järel töötas Tallinnas ja reisib maailmas, sh Aafrikas.

1934. aastal sai ta asunduskrundi Sangaste mõisa maadest Lossikülas ning rajas sinna talu. 1944 ta arreteeriti ja saadeti vangilaagrisse ja asumisele, kust 1949 naases Sangastesse. Eduard Suursepp suri 19.07.1975 ja on maetud Sangaste kalmistule.

Eesti Vabariigi ajal ilmusid tema raamatud „Pealuu märgi all“ (isiklikud mälestused Kuperjanovi pataljoni Vabadussõjas, 1935), „Sõjavangis“ (1936), „Suures heitluses“ (1937), „Valge rinne“ (1938). Ilmumata jäid käsikirjad „Rinde taga“ ja „Närukaelad“. (*Kruus, O; „Keel ja Kirjandus“ 4/1996, lk 273-274*).

Keeni ja Sangaste raamatukogust on võimalik laenutada raamatut „Pealuu märgi all“.

PILLE SIKK

Kasutatud RIIETE

TASUTA JAGAMINE
toimub Sangaste Seltsimajas
kuni 16.09.16

selle lahtiolekuaegadel
(E-N 9-16 ja R 9-14.30).

Seekord on rohkelt beebide
ja teismeliste tüdrukute riideid.

Sangaste valla **raamatukogude**
lahtiolekuajad 2016 sügisest:

Keeni Raamatukogu
T ja K kell 8.00-17.00
Sangaste Raamatukogu
N ja R 8.00 – 16.30

NB! Iga **kuu viimane neljapäev** on raamatukogude maakondliku infopäeva tõttu Sangaste Raamatukogu suletud.

Sõeluuringud on lihtsaim võimalus ennetada vähki

MADE BAMBUS, haigekassa esmatasandi paketi arenduse talituse spetsialist

Emakakaelavähi ja rinnavähi sõeluuringutel osalemine on lihtsaim võimalus ennetada vähki ja piken-dada tervena elatud elu.

Sõeluuring on terviseuring, mis on mõeldud eelkõige tervetele, ilma kaebuste ja sümptomiteta naistele emakakaela- või rinnavähi varaseks avastamiseks. Eestis kutsutakse emakakaelavähi sõeluuringule naisi vanuses 30–55 ja rinnavähi sõeluuringule naisi vanuses 50–62.

Peaaegu kõik kaugele arenenud emakakaelavähi juhtumid oleks ennetatavad. Emakakaelavähi suuri-maks tekkepõhjuseks peetakse inimese papilloomiviruse (HPV) mõningaid vorme, mis levivad peamiselt seksuaalsel teel. HPV viiruse tekitatud rakumuudatu-si diagnoositakse PAP-testiga. Haigestuda võivad ka noored naised ning pärilikus ei mängi siin rolli.

Kuna emakakaelavähi varajased sümptomid jäävad naisele endale tihti märkamatuks ning ta tunneb ennast täiesti tervena, siis on väga oluline PAP-testi regulaarselt anda. Emakakaela rakumuutused on sõeluuringute käigus lihtsalt avastatavad, mis omakorda võimaldab ravi tulemusena täielikku tervenemist.

HPV tekitatud rakumuutused ja vähieelsed seisundid võivad vähiks areneda 10–25 aastaga. Regulaarsel kontrollimisel ja õigel ajal avastatuna on need kergesti diagnoositavad ning ravitavad. Seega oleks võimalik ennetada peaaegu kõiki kaugele arenenud emakakaelavähi juhtumeid. PAP testi tegemine on valutu ning tavapärase günekoloogilise läbivaatuse osa.

2016. aastal kutsutakse emakakaelvähi sõeluuringule naisi sünniaastatega 1961, 1966, 1971, 1976, 1981, 1986.

Varases staadiumis rinnavähk endast märku ei anna

Enamasti pööratakse enamasti arsti juurde rinnavähi kahtlusega siis, kui rinnas avastatakse n-ö tükk. Teised ohumärgid võivad olla muutunud rin-nakuju (nt naha sissetõmme rinnal), rinnanibu sis-setõmme, eritis rinnanibust, rinna nahavärvi muutus või kaenlaaluste lümfisõlmede suurenemine. Tihti on haigus aga selleks ajaks juba algkoldest kauge-male levinud.

Rinnavähki on võimalik avastada aga juba varem. Üks selline võimalus on sõeluuringute käigus kasu-tatav rinnanäärme radioloogiline uuring ehk mam-mograafia. Väikese kiirgusdoosiga mammograafia on tervisele ohutu.

Varakult avastatud rinnavähk on paremini ravitav, võimaldab vajadusel kasutada rinda säästvaid oper-atsioonimeetodeid ja on tervenemise eelduseks.

2016. aastal kutsutakse rinnavähi sõeluuringule naisi sünniaastatega 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966.

Osalemiseks ära jää kutset ootama

Naised, kelle sünniaasta on kutsutavate sünniaastate nimekirjas ja kellele pole viimase kahe aasta jooksul tehtud rindade uuringut või viimase kolme aasta jooksul PAP-testi, saavad sõeluuringus osalemiseks nimelise kutse.

Et kutse saadetakse rahvastikuregistris olevale aadressile, tuleb kontrollida, kas see on õige, muidu ei jõua kutse aadressaadini. Seda saab kontrollida riigiportaalis www.eesti.ee. Koos paberkutsega saade-takse E-Tervise patsiendiportaali www.digilugu.ee ka elektroonne kutse, mis on nähtav saatelõpukirjade alt.

Sõeluuringul osalemiseks ei pea aga kutset ootama jääma. Kui teie sünniaasta on tänavuste kutsesaa-jate nimekirjas, tuleb lihtsalt helistada kõige sobivasse tervishoiuasutusse ning end vastuvõtule kirja panna. Registreerumisel kontrollitakse eelkõige teie sün-niaastat ja ravikindlustuse kehtivust. Uuringule minnes võtke kindlasti kaasa isikut tõendav doku-ment.

Naised, hoolige oma tervisest ja kont-rollige end regulaarselt!

Emakakaelavähi sõeluuringule registreerumine:

Valga Haigla, tel. 7665 100.

Rinnavähi sõeluuringule registreerumine:

Tartu Ülikooli Kliinikum, Puusepa 8, tel.7319 411

Liikuva mammograafiabussi ajakava:

Täheva Sanatooriumi juures 3.oktoobril,

Tsirkuliina kooli siseõues 4. oktoobril,

Sangaste vallamaja juures 5.-6. oktoobril,

Valga Haigla juures 7.-14. oktoobril.

Lisainfo: <https://www.haigekassa.ee/et/inimesele/haiguste-ennetamine/vahi-soeluuringud-naistele-0>

Kõhutants

Sangaste Seltsimajas

pühapäeviti 16.15

Alustame 18. septembril

Lisainfo:
inaves@gmail.com
tel: 5520767

KUULUTUSED

Koristan kodumasinaid - vene elektroonikat, nõukaaegsed magnetlülitid, arvuteid, auto-akusid ja vanametalli, tasuta. Info 56165551

Kaevetööd miniekskavaatoriga ja veoteenus väikekalluriga. Tel 5076791

Müüa kuivad pakitud kütteklot-sid, kamina- ja pliidipuud. Vedu tasuta. 5056107

Müüa lõhutud küttepuid, veoga. Väikesed koormad. tel:5165251

Korstnapitside ehitus ja remont tel: 5557 9399.

Müüa soodsalt servamata lauda (leht ja okaspuu). Tel.56683202 allikupuit@gmail.com

Ohtlike puude raie & hooldus, 56 866 157.

Veoteenus väikekalluriga. Muru-niitmine ja trimmerdamine. Urmas tel. 5151 950

Pakun tööd õmblejatele ja abitöö-listele Otepääl. Telefon 58032421. Vemek Grupp OÜ

Osaühingus Aavik Tekstiil **paku-takse tööd õmblejatele Kambja vallas.** Nõutav eelnev õmblus-alane töökogemus. Töökoht asub Otepäält 17km, Nõost 7km ja El-vast 5km. Lisainfo tel. 53737383

Müüa kuivad küttepuid. 58855890

Müüa mesilasema. T 5624 7612

Pakun **kodu puhastusteenust.** Võta ühendust tel. 5261003

ÜLDEHITUS – REMONTTÖÖD
OMANIKU JÄRELVALVE

EhitusEST OÜ
506 7848

ehitusest@gmail.com
www.ehitusest.eu

VESTMAN
Aastast 1995

METSA- JA PÖLLUMAADE OST JA HALDAMINE

12016 maa@vestman.ee

Lõuna-Eesti **ERAMETS**

Ostame metsakinnistuid ja raieõigust.

Tel 507 2544
info@erametsa.ee
www.erametsa.ee

Mapomets OÜ

- ostame metsamaterjali, kasvavat metsa ja metsakinnistuid,
- erametsade haldamine ja järelvalve,
- metsanduslikud konsultatsioonid.

Valgamaa, Otepää vald, Pühajärve küla
tel. +3725050375,
magnar@mapomets.ee

Ostan

kasvavat metsa ja maad, teostame metsamajanduslikke töid.

Kontakt: 5056829
olev@okoteh.ee

Kiviraiduri teenused

PALU KIVI OÜ-lt

Hauakivid, -plaadid, tasapinnad.
Kivide lõikamine, lihvimine, seinaplaadid.

Info tel. 5107 312.
Asume Otepää - Rõngu tee 8. km.

AS Hoolekandeteenused Kodijärve Kodu
pakub tööd

TEGEVUSJUHENDAJALE.

Töö vahetustega.
Täpsem info meie kodulehel:
www.hoolekandeteenused ja tööportaalis CV Keskus.
Kontakttelefon 5322 6818.

OSTAN

vene-aegse fotoaparaadi
(Kiev, Fed, Zorki jne),
objektive ja muud fotoas-jandust. Võite pakkuda ka vanu fotosid, kellasid, kompasse jne.

ALATI aus asjaajamine!
Tel. 5872 5458

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvõõndis. Tel: 56 111 900

Laupäeval, 8. oktoobril

kell 8.00 - 15.00
toimub Otepääl aiandusmaja ees platsil J.Hurda 5

SÜGISLAAT

MÜÜGIL viljapuud ja -põõsad, dekoratiivistikud, käsitööd, toidu- ja tööstuskaubad, puu- ja köögiviljad, aiatarvikud.

JAAN LAIN 14.03.1953 - 04.08.2016	ELLEN SOKK 04.05.1944 - 29.08.2016
MILVI ALL 19.06.1939 - 05.09.2016	Sügavas leinas mälestame KUSTAV HÕRAK´ut Tunneme südamest kaasa lahkunu omastele. Kadunukese isapoolsed sugulased
LINDA OTT 26.04.1933 - 06.09.2016	

Kallist ristiema

HILDA TANNIT
mälestab ja tunneb kaasa omastele
Elle perega

Sügav kaastunne Peeter Sock´ule kalli abikaasa ja tütardele Silvile, Sirlele peredega ema, vanaema

ELLENI
kaotuse puhul.
Õde Evi abikaasaga, Reet ja Raul peredega

Head naabrit

ELLEN SOKK´u
mälestavad naabrid Lood, Soots, Lehtmaa ja Juhkam.

Südamlik kaastunne Peetrile lastega.

ELLEN SOKK
04.05.1944 - 29.08.2016

Sinu hinge hellad helid südamesse helisema jäävad.

Mälestame valusas leinas oma kauaaegset laulukaaslast Relamist ja avaldame siirast kaastunnet abikaasale, tütardele peredega ja omastele kaotuse puhul.

Naisansambel Relami ja juhen-dajad Evi Savi ning Kaia Kivistik

Üks teekond on lõppenud, teist valgustagu tähed...

ELLEN SOKK
Vaikes leinas mälestavad naabripereid külatee äärest. Südamlik kaastunne Peetrile laste peredega.

Aivo, Külli, Heino, Urmas, Raivo, Andrus, Margus, Olga, Asko, Ursula, Margus, Külli, Kai, Margo, Jaan, Mall, Albert, Evi, Lille, Vaike, Tarmo, Margit, Ivo, Eve, Helken, Krista.

Südamlik kaastunne kalli ema, vanaema, vanavanaema

MILVI ALL
kaotuse puhul.
Hilda, Maie, Toomas, Kärt, Tiina ja Alo

Südamlik kaastunne Silviale ja Kätlõnile perega kalli

MILVI ALL`a
kaotuse puhul.
Aili suguvõsaga

Avaldame kaastunnet Peeter Sock´ule

ABIKAASA
surma puhul.
Urmas, Reet, Indrek, Andres, Riido

Seal, kus sulgub eluraamat algab mälestuste tee.

ELLEN SOKK
Siiras kaastunne Peetrile perega kalli abikaasa, ema, vanaema ja ämma kaotuse puhul.

Vana-Otepää JS

Nurmede keskel oli Su kodu linnulaulust seal helises nurm. Kuldn e sügis ei jõudnudki alata veel kõigest sellest Sind lahutas surm...

ELLEN SOKK
Südamlik kaastunne lähedastele.

Perek. Väärsi ja Kullas

Ei ole lohutust, mis vaigistaks leina...

ELLEN SOKK
Peeter ja Silvi, Sirle peredega, põletame vaikselt mälestuste küünalt...

Kortina talu lapsed Tiitu, Evi, Mall peredega.

Mälestame kauaaegset Nõuni küla velskrit

LINDA OTT´i
Siiras kaastunne lähedastele.
Maja nr. 1 majarahvas Nõunist

Avaldame kaastunnet Maarja Hiirele kalli

ÄMMA
kaotuse puhul.
Otepää Lasteaia Pähklikese maja kollektiiv.

Südamlik kaastunne Peetrile ja tütardele peredega kalli

ELLEN SOKKU
kaotuse puhul.
Evi ja Toomas

Tuul puude ladvus tasa kiigub, me vaikes leinas langetame pea...

Südamlik kaastunne Anule perega kalli ema, vanaema, vanavanaema ja ämma

LINDA OTT´i
kaotuse puhul.
Maimu ja Aili

Elu on laul, on habras ta viis, heliseb hetk ... ja katkeb siis.

Avaldame kaastunnet lähedastele armsa ema, vanaema ja vanavanaema

SIINA PRANTS
kaotuse puhul.
Jaanika ja Maarek perega

Elu on laul, on habras ta viis, heliseb hetk ... ja katkeb siis.

Südamlik kaastunne omastele ja lähedastele kalli

ELLEN SOKKU
kaotuse puhul.
OK 36. lend ja klassijuhataja

Südamlik kaastunne vend Aleksandrile ja tütar Merikesele kalli venna ja isa

ARVO MÖTTUS´e
kaotuse puhul.
Õie ja Margus perega

Südamlik kaastunne Silvile perega ema, ämma ja vanaema

ELLEN SOKU
kaotuse puhul.
Otepää Gümnaasiumi 62. lend

Avaldame kaastunnet Vana-Otepää külanemmale Peeter Sokule kalli

ABIKAASA
kaotuse puhul.
Otepää Vallavolikogu Otepää Vallavalitsus

Ajavoolu voolab mälestuste teel, Sinu hingesoos saadab kaua veel.

Südamlik kaastunne Anule perega ema, vanaema, vanavanaema, ämma

LINDA OTTI
surma puhul.
Vaike, Aili, Külliki, Hilda

Ei võta sõnad leinavalu, ei kuivata nad pisaraid...

Kallis Merike. Tunneme südamest kaasa ja oleme mõtetes Sinuga, kui jätab hüvasti oma kalli emaga.

SIINA PRANTS
Otepää Vineeritehase I vahetus

Mõni hetk on valusam kui teine, mõni hetk on kohe väga, väga valus...

Avaldame kaastunnet heale sõbrale Peetrile kalli

ABIKAASA
surma puhul.
Anne ja Külli

JAAN LAIN
Mälestame ja tunneme kaasa omastele.
Ene ja Maie peredega

Südamlik kaastunne Anule perega ema, vanaema, vanavanaema ja ämma

LINDA OTT´i
kaotuse puhul
Tõnu Raak perega.

Aastakümneid Nõuni piirkonda teenindanud meditsiinitöötajat

LINDA OTT´i
26.04.1933 - 06.09.2016
mälestab Palupera vallavolikogu ja -valitsus.
Avaldame kaastunnet omastele.

Ei tulek ega minek pole meie endi te-havaid see, mis sinna vahele jääb.

Toredat ja lahket velskritädi ja naabrit

LINDA OTTI
mälestavad Milva ja Marika peredega ning Pilvi.

Ükski hea inimene ei kao jäädavalt, vaid ta elab neis, kes teda armastasid...

Südamlik kaastunne Merike Prantsu perele kalli ema, vanaema ja ämma

SIINA PRANTSU
kaotuse puhul.
Mälestavad Eve, Eiki, Reet, Malev, Eve ja Silvar.

Läbi leinapisarate ja kaotusvalu meenub kõik, mis oli hea ja kallis...

Teatame kurbusega, et meie seast on lahkunud abikaasa, ema, vanaema

ELLEN SOKK
04.05.1944 - 29.08.2016
Leinavad lesk ja lapsed peredega

Sügav kaastunne Margusele kalli tädi

HELDI KARU
kaotuse puhul.
Maja nr. 1 majarahvas Nõunist

Uinus igavesele unele ema, vanaema, vanavanaema

MILVI ALL
19.06.1939-5.09.2016
Leinavad poeg ja tütar peredega

Avaldame kaastunnet perekond All´ile

EMA, vanaema ja vanavanaema
surma puhul.
Lille 1 elanikud

Tuul puude ladvus tasa kiigub, me vaikes leinas langetame pea...

Südamlik kaastunne Peetrile lastega kalli

ELLEN SOKU
kaotuse puhul.
Elsa, Ants, Tiina, Karin, Eha, Kalju, Külli, Kalev, Eeri ja Villu

Suletud on ema silmad, vaikinud on eluvaevad...

SIINA PRANTS
Siiras kaastunne Merikesele ja tema perele armsa ema surma puhul.

Urve, Malle, Merle, Tiitu ja Ain.

KAITSE OMA VÄSIVAIK SILMI!

Uusimad, digiekraanide kasutajatele loodud prilliklaasid.

Erilahendused noortele ja vanadele.

VARILUX Digitime Mid **Eyezen**

Tutvu võimalustega meie prillipoodides.

OTEPÄÄ PereOptika - Lipuväljak 7, Otepää (tel. 7333 258, gsm +372 56970602, otepaa@optiline.ee)

Optometristi vastuvõttud:

29. sept. Marjete Kuusk. Registreeru telefonil 7333258.

Vaata kodulehte www.optiline.ee

UJUMINE - OSKUS KOGU ELUKS

TARTU UJUMISKLUBI

korraldab alates 29. augustist ujumise algõpetuse kursused

Pühajärve SPA & Puhkekeskusesse

E ja K 16.00-16.45

kursused toimuvad 2 x nädalas, kokku 24 tundi
kursuse tasu 4 eurot kord (maksmine kuu kaupa)
kursuse läbimisel on võimalik liituda treeningrühmaga

LIITU MEIEGA:

☎ 56916119

✉ mariliis@tuk.ee

Meediapartner **Postimees**

Eesti Põllumajandusmuuseum kutsub koduleivaküpsetajaid üles endast märku andma

Aastaid rukist ja eestimaist rukkileiba au sees hoidev muuseum küpsatab oma leivatares ise leiba, tähistab rukkimaarjapäeva ja leivanädalat ning viib läbi vastavasisulist haridusprogrammi. Oleme kaasanud oma üritustesse ka koduleivaküpsetajaid, sest üha rohkem on leivategu tagasi jõudnud koduste ahjude juurde.

Muuseumi eesmärk on saada Eesti koduleivaküpsetajate kohta põhjalikum teavet aitamaks kaasa koduste traditsioonide levitamisele ja säilitamisele tulevaste leivaküpsetajate tarvis.

Tagasisidet ootame 30. septembrini.
Lisainfo merlin.lumiste@epm.ee või +372 53737124.

KARATE-DO SHOTOKAI

Treeni ennast julgeks ja enesekindlaks

Tule, harjuta meiega ja õpi end kaitsma!

UUTE HARJUTAJATE VASTUVÕTT

Septembrikuu jooksul E ja N 18.00
Alates 5. septembrist
Pühajärve Põhikool, Sihva, Otepää vald
Kuumaks: täiskasvanud 20€, õpilased 15€
Treeningutel saab osaleda alates 15. eluaastast

Tel: 501 7500
e-post: otepaa@ekds.ee
www.ekds.ee

Laupäeval, 17. septembril kell 9.00-13.00

Otepää turul

Kvaliteetse Eestimaise voodipesu
SUURMÜÜK
otse tootjalt tarbijale!

Kirju tekikott al 9,30 €
Kirju voodilina al 5,50 €
Kirju padjapüür al 1,50 €

Suur valik puuvillaseid kummiga voodilinu!
Kõrgekvaliteetne puuvillasatiinist voodipesu.

Sõbralikud hinnad.
Tule tutvuma ning soeta kauakestev kodumaine voodipesu ka endale!

Iga vähemalt 35 € ostuga kingituseks TASUTA tekk!

www.votex.ee

15.09 PIIRKONNA NOORTEPÄEV
ALGUSEGA KELL 19.00 OTEPÄÄL, COMEBACKIS.

COME BACK

Disko+
Genka ja Paul Oja live!

ÕIGI AEG ON OSALEMA NOORED VANUSES 7-26.
SISSEPÄAS TASUTA!

entk

GMP Clubhotel
RAHVUSKÖÖKIDE AASTA 2016

September - Itaalia
Oktoober - Venemaa
November - India

Itaalia õhtusöök
24. septembril algusega
kell 19.00

Itaalia köögi räägib ja toidu serveerib Chef de cuisine Koit Uustalu

MENÜÜ
Tervitus amps:
Tomat ja mozzarella

Eelroog:
Vitello tonato:
Toores veis, küpsutatud vasikas, tumikala kaste, pärsese kuivatatud tomat, kappariid ja võrts salat

Supp:
Pardi ja pasta
Pardi ravigolid, pardi leem, grillitud paprika

Pearoog:
Krevett ja safran
Safrani risotto, tšiger kreveid, kuivatatud sink, Parmigiano-Reggiano juust

Magus:
Tiramisu
Savoiardi küpsis, viski, metsamarjad, mascarpone kreem, kakao

Hind 39 EUR inimese kohta
Õnneksõõgi ajal pakume erinevaid Itaalia jooke hea hinnaga!

Tule naudi Itaalia köögi võlusid just Pühajärve restoranis!

Naudi stiilselt

Lisainfo ja broneerimine: 799 7000 või restorani@gmp.ee
www.clubhotel.ee

Otepää

Tartu Mill
Eesti veiski ootust 1885

Tartu Mill ostab Puhjas Kaubi laos toidu- ja söödavilja.
NISU ODER RUKIS

pakume hooajal KUIVATUSTEENUST

*Hind ja tarnimine eelnevalt kokku leppida!
*Enne tarnimist võimalus määrata vilja kvaliteeti

Info telefonil:
Puhjas: 52 622 32 siim@tartumill.ee
Tartus: 50 740 50 rauno@tartumill.ee

www.tartumill.ee

PLASTO
AKNAID • UKSEID

AS PLASTO ESINDAJA TULEB AKNAID MÕÕTMA 19.09.2016

REGISTREERIMINE: TEL 742 7470

MÕÕTMINE JA KONSULTATSIOON TASUTA!

TARTU ESINDUS: RIIA 24A, 51010 TARTU
AVATUD: E-R 09.00-18.00 • L 10.00-14.00
TELEFON: (+372) 742 7470 • E-POST: TARTU@PLASTO.EE

18. septembril kell 12.00 Pilkuse Külamajas
Kirbuturg ja NUNNUKONKURSS

Tule osta müü ja vaheta!
Sinu vana on minu uus.

Tublid aiapidajad, tooge kõik oma nunnud meile vaadata ja uudistada. Parimatele auhinnad!
Seekord toimub ka **AIARINGI asutamise koosolek**. Rohkem infot 30. aug. Otepää Teatajast ja tel 5089416, Karl Mõts.
Võtke sõbrad ja tuttavad kaasaja üritusele.
Müüjatele kohv tasuta ja kohamaksu ei ole.
Meil on ka tasuta riideid ära anda.

MTÜ PILKUSE külaselts, tel 53823446